
REVISIÓ DE LES BASES D'OCUPACIÓ JUVENIL

Febrer 2020

Antonio Di Paolo, Raul Ramos

Departament d'Econometria, Estadística i Economia Aplicada
de la Facultat d'Economia i Empresa de la Universitat de Barcelona

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

1. Introducció i objectius

Les persones joves desocupades i/o inactives és un dels col·lectius identificats com a prioritari dins el Pla de Desenvolupament de Polítiques d'Ocupació de Catalunya i ha estat objecte d'accions estratègiques durant el període 2014-2020 vinculats de manera gairebé exclusiva a l'execució dels programes de la Garantia Juvenil a Catalunya.

Un cop transcorregut aquest període, l'estratègia en polítiques d'ocupació juvenil s'ha de revisar i actualitzar tant pels canvis produïts durant aquest període com pels resultats de les avaluacions de les accions que s'han executat fins el moment. Aquest document recull informació rellevant per a la revisió de les Bases per a l'Estratègia d'Ocupació Juvenil a Catalunya que han de continuar constituint el marc de referència per al disseny de les polítiques adreçades a les persones joves per part del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya. En concret, aquest document s'estructura en quatre parts: en primer lloc, es descriu la implementació del programa de garantia juvenil a Catalunya; a continuació, es realitza una diagnosi del mercat de treball català i es resumeixen les principals conclusions de les avaluacions realitzades així com el resultat del procés participatiu realitzat. Per últim, es presenten les principals reflexions i recomanacions de cara a la revisió de les bases d'ocupació juvenil a Catalunya.

2. La Garantia juvenil a Catalunya 2014-2020

2.1. Descripció general

El 10 de setembre de 2014 el Consell de Direcció del SOC va aprovar les Bases per a l'estratègia d'ocupació juvenil a Catalunya per al període 2014-2020. Aquestes bases tenien com a objectiu constituir el marc de referència de les polítiques relacionades amb la formació i el treball orientades al jovent a Catalunya a través d'un esforç coordinat de totes els departaments durant aquest període (tal i com es recull a l'Acord de Govern de 23 de desembre de 2013). Aquestes bases van ser coherents amb el marc definit per la iniciativa de la Garantia Juvenil impulsada per la Unió Europea i les directrius definides en el procés d'implementació de la iniciativa a l'estat espanyol. L'elaboració de les bases es va fer a través d'un procés participatiu en el marc del Consell de Direcció del Servei d'Ocupació de Catalunya (CDSOC), del qual en formen part la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis i Comarques, les organitzacions sindicals i empresarials més representatives de Catalunya (la Comissió Obrera Nacional de Catalunya i la Unió General de Treballadors de Catalunya; Foment del Treball Nacional i PIMEC, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya, i l'administració de la Generalitat de Catalunya. També es va portar a terme un procés paral·lel de contrast i coordinació amb la Direcció General de Joventut del Departament de Benestar Social i Família i es va posar en marxa una Comissió de treball específica sobre Garantia Juvenil on es van incorporar representants de diferents associacions juvenils.

La missió de la Garantia Juvenil, tal i com es va definir el 2013, és garantir que tots els i les joves d'edats compreses entre els 15 i els 24 anys que no treballen, ni estudien, ni segueixin una formació (persones joves NOEF), rebessin una oferta d'ocupació de qualitat, educació continua, formació com a aprenent o un període de pràctiques en un termini de quatre mesos després d'haver acabat l'educació formal o quedar en situació de desocupació .

Un primer aspecte a destacar pel que fa a la delimitació del col·lectiu és que, tot i que la Garantia Juvenil va posar el focus a les persones joves més grans de 16 anys i menors de

25 anys (o menors de 30 anys en el cas de persones joves amb un grau de discapacitat igual o superior al 33%), es va decidir incloure totes les persones joves entre 16 i 30 anys seguint les directrius del al Pla General d'Ocupació de Catalunya-Estratègia Catalana per a l'Ocupació 2012-2020. En les línies estratègiques i objectius del Pla, cal destacar, entre d'altres, alguns objectius clarament vinculats a intervencions en el col·lectiu jove esmentat:

- Dissenyar dispositius adreçats a col·lectius prioritaris o amb especials dificultats per accedir o mantenir-se en el mercat de treball.
- Millorar l'atenció personalitzada i l'oferta de polítiques actives amb preferència a les persones treballadores en situació d'atur.
- Millorar l'accés de les persones treballadores a l'oferta d'ocupació.
- Fomentar el seguiment de les actuacions ocupacionals realitzades per les persones treballadores a través d'un sistema d'històric compartit.
- Impulsar la mobilitat professional i formativa a Europa i altres economies emergents del món.

Algunes d'aquestes actuacions ja s'havien posat en marxa dins l'àmbit del Pla Inserjoves 2013 i 2014 i l'experiència de les avaluacions realitzades pel que al disseny, implementació i impacte dels programes adreçats al jovent va permetre al SOC identificar la necessitat de millorar el *targeting* dels programes a través, d'una banda, de la realització d'una diagnosi de base territorial sobre les necessitats de les persones joves en situació de vulnerabilitat educativa i laboral i, de l'altra, d'establir una classificació en poques categories a les qual els programes haurien d'intentar donar resposta. Per exemple: persones joves recentment desvinculades del sistema educatiu, però amb potencial i motivació per retornar-hi; persones joves sense intenció de retornar a l'educació reglada i amb poca o nul·la experiència laboral; persones joves amb experiència laboral que busquen un cert reciclatge professional; persones joves amb problemàtiques socials afegides (marginalitat, antecedents penals, etc.). També es va decidir orientar cadascun dels programes a un sol perfil i intentar potenciar-ne els components més efectius. En concret, es va proposar adreçar les persones joves de menys edat i no excessivament desvinculades de l'educació formal cap a programes professionalitzadors amb un fort component educatiu; valorar el desenvolupament de

programes educatius de caràcter intensiu i sense component laboral, dirigits a les persones joves de més edat que hagin decidit tornar a estudiar; i, per últim, explorar la creació de nous programes de “segona oportunitat” per als col·lectius juvenils amb problemàtiques socials més severes (drogoaddicció, marginalitat, salut mental, etc.) per tal de superar les barreres que impedeixen el seu accés al mercat laboral, la qual cosa precisa d'intervencions probablement més intenses i globals.

Des d'una perspectiva organitzativa, per tal de coadjuvar als canvis anteriors, es proposa deslligar les funcions d'identificació, diagnòstic i derivació de les persones joves –que convindria que assumissin les entitats locals o altres ens amb participació del SOC i es desenvolupessin d'acord amb criteris i instruments comuns–, de la provisió de les activitats pròpies de cada programa –terreny en què es podria explorar la introducció de nous agents i fórmules de provisió.

Junt amb altres referents¹, el Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2020 (PNJCat) va ser el marc per a la política de joventut en aquest període i tenia com a objectiu ser una eina capaç d'adaptar-se als canvis i de donar resposta a les noves necessitats i demandes de les persones joves i del seu entorn. En aquest context, hi ha dos aspectes fonamentals que configuraven la seva missió i finalitat última: D'una banda, facilitar la realització del

---

¹ En concret, a més del Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2020, es van tenir en compte els següents referents:

- El **Pla general d'ocupació de Catalunya - Estratègia catalana per a l'ocupació 2012- 2020**, que estableix com a col·lectiu prioritari d'actuació les persones joves menors de 30 anys, entre altres.
- El **Pla de Desenvolupament de Polítiques d'Ocupació de Catalunya 2014-2016**, que ja contemplava com a objectiu per l'any 2014, entre altres, el compliment del compromís de la Garantia Juvenil.
- El **Pla d'actuació de polítiques de joventut 2016**, que concretava les prioritats en matèria de joventut del Govern per aquell any, incloent iniciatives transversals com el sistema de garantia juvenil.
- L'**Acord pel diàleg social permanent**, signat l'any 2014, per part del govern de la Generalitat i els agents econòmics i socials amb més representativitat, UGT de Catalunya, CCOO, Foment del Treball, PIMEC i FEPIME. Aquest acord va incloure destinar recursos per gestionar en el marc de la Iniciativa Juvenil d'Ocupació.
- La **Resolució 301/X del Parlament de Catalunya, sobre la situació de la joventut**, del 2013, que va donar peu a l'aprovació del Pla d'actuació de Polítiques de Joventut 2016, que es desprèn del Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2020.

projecte de vida de les persones joves atenent a la diversitat de formes i models de vida i d'altra banda, apoderar la persona jove com a agent de canvi social, impulsant el seu paper actiu com a ciutadana en el conjunt de la societat, oferint espais per a la seva participació en la presa de decisions, així com oportunitats per donar rellevància a la seva visió del món. A partir d'aquests dos aspectes el pla s'articulava en set reptes d'intervenció, sent el repte 2 (aconseguir l'èxit en la trajectòria laboral de la joventut), aquell on s'hi plantegen les polítiques d'ocupació juvenil relacionades amb la millora de l'ocupabilitat de les persones joves, la millora de les condicions laborals i la qualitat del treball juvenil i el foment de l'emprenedoria i treball autònom com a estratègies per millorar les oportunitats professionals dels i de les joves.

A les bases per a l'estratègia d'ocupació juvenil a Catalunya per al període 2014-2020 també es realitzava una diagnosi sobre la situació de les persones joves al mercat de treball català a partir de la qual es posa de manifest la importància quantitativa i qualitativa del col·lectiu de joves NOEF, així com la seva heterogeneïtat pel que fa als seus nivells de vulnerabilitat. Per aquest motiu, la Garantia Juvenil a Catalunya s'estructurava a partir de la interrelació del col·lectius destinataris de les polítiques, les finalitats a assolir i les mesures que es desenvoluparan.

Pel que fa als col·lectius destinataris de les polítiques, el primer aspecte formal que calia tenir present és que calia complir els requisits d'inscripció al registre de garantia juvenil i estar inscrit de manera efectiva:

- Tenir nacionalitat espanyola o ser ciutadà de la Unió o dels Estats que formen part de l'Acord sobre l'espai Econòmic Europeu o Suïssa que es trobin a Espanya en exercici de la lliure circulació i residència. També podran inscriure-s'hi els estrangers titulars d'una autorització per a residir en territori espanyol que habiliti per a treballar.
- Estar empadronat a qualsevol municipi de Catalunya.
- Tenir més de 16 anys i menys de 30 anys en el moment de sol·licitar la inscripció en el Fitxer del Sistema Nacional de Garantia Juvenil.
- No haver treballat en el dia natural anterior a la data de presentació de la sol·licitud.

- No haver rebut accions educatives en el dia natural anterior a la data de presentació de la sol·licitud.
- No haver rebut accions formatives en el dia natural anterior a la data de presentació de la sol·licitud.
- Presentar una declaració expressa de tenir interès en participar en el Sistema Nacional de Garantia Juvenil, adquirint un compromís de participació activa en les actuacions que es desenvolupin en el marc de la Garantia Juvenil.

A partir de l'anàlisi dels perfils dels inscrits a aquest registre, es van poder identificar els següents tres grups de persones joves destinataris de les polítiques:

- Persones joves NOEF amb especial vulnerabilitat educativa, aquest col·lectiu abastava des de les persones joves que no han assolit l'ESO fins a les que no han assolit una formació secundària postobligatòria conduent a una professionalització. Per a aquestes persones joves les mesures conduents al retorn al sistema educatiu o a l'inici d'una professionalització eren especialment adequades.
- Persones joves sense experiència laboral. Eren persones joves la manca d'experiència de les quals és l'element que més dificulta la seva inserció laboral, no la falta de qualificació. Per a aquest col·lectiu les mesures de transició escola-treball, mesures d'orientació i assessorament professional, mesures d'estímul a la contractació i a l'ocupació com els contractes en pràctiques tenien una marcada rellevància.
- Persones joves NOEF en situació d'atur o inactivitat de llarga durada. En un context d'escassetat de feina, les situacions de permanència en l'atur o en la inactivitat per desànim enfront la manca d'oportunitats laborals augmentaven. L'atur de llarga durada de les persones joves i, òbviament la inactivitat eren de les situacions que actuaven més negativament en els processos de selecció de personal. Per a aquest col·lectiu eren especialment necessàries mesures integrals, d'intensitat diferent segons la situació de desànim, els nivells de qualificació i el context socioeconòmic de les persones joves.

Es va acordar també tenir en compte, de manera transversal, l'accés als programes de la Garantia Juvenil dels i de les joves amb discapacitat i/o en risc d'exclusió social, ja fos a través de l'ocupació ordinària o protegida, així com la perspectiva de gènere en el disseny, implementació, seguiment i avaluació de totes les actuacions.

Pel que fa a les finalitats a assolir, es van plantejar els següents objectius:

- Reduir la taxa d'abandonament escolar prematur.
- Incrementar la qualificació dels i de les joves menors de 25 anys que tenen baix nivell educatiu i de qualificació.
- Incrementar l'ocupabilitat dels i de les joves menors de 25 anys amb baix nivell educatiu i de qualificació.
- Incrementar la participació en polítiques actives d'ocupació dels i de les joves en risc d'exclusió social.
- Desenvolupar i millorar el servei d'orientació professional per a l'ocupació específic per a persones joves universitàries.
- Reduir la taxa d'atur juvenil.
- Reduir el nombre de persones joves en situació d'atur de llarga durada.

A la taula 2.1 es mostra l'evolució dels indicadors associats a aquests objectius durant el període 2014-2019 així com el valor de referència de 2013. Tal i com es pot observar, l'evolució ha estat força favorable amb una clara reducció de la taxa d'abandonament escolar prematur, un augment de la qualificació de les persones joves i millors resultats en l'àmbit del mercat de treball amb una clara reducció de la taxa d'atur juvenil així com de la incidència de l'atur de llarga durada entre els joves.

Taula 2.1. Evolució dels indicadors associats als objectius de la Garantia Juvenil durant el període 2013-2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Reduir la taxa d'abandonament escolar prematur	24.7	22.2	18.9	18.0	17.1	17.0
Incrementar la qualificació dels i les joves menors de 25 anys (Població de 20 a 24 anys amb estudis de nivell secundari)	64.4	68.6	72.4	73.8	73.6	75.1
Reduir la taxa d'atur juvenil	50.2	47.1	42.3	34.3	30.4	27.7
Reduir el nombre de joves aturats de llarga durada	45.8	43.9	37.9	32.4	30.7	26.0

Font: IDESCAT, INE i elaboració pròpia.

2.2. Descripció dels programes

Pel que fa a les mesures, l'estructuració de la Garantia Juvenil a Catalunya va estar condicionada pel catàleg de mesures establert al Plan Nacional de Implantación de la Garantía Juvenil a Espanya i al Programa operatiu d'ocupació juvenil d'àmbit estatal, organitzant-se al voltant de quatre àmbits: intermediació, millora de l'ocupabilitat, estímul a la contractació i mesures per afavorir l'emprenedoria.

Les mesures d'intermediació tenien com a finalitat posar en contacte les empreses i els oferents de feina en general, amb els demandants d'ocupació per a la seva col·locació i es van concretar en accions d'orientació professional, informació laboral i acompanyament en la recerca d'ocupació. Aquestes accions eren transversals a totes les mesures de la Garantia Juvenil i es van estructurar a través dels serveis d'orientació de la Xarxa Ocupacional del SOC així com dels serveis d'orientació de segon nivell (complementaris als anteriors i més especialitzats) i els serveis de treball i emprenedoria de les Oficines joves i els punts d'informació juvenil. També es van adoptar mesures que facilitessin la mobilitat internacional de les persones joves, així com la mobilitat de retorn.

Les mesures per millorar l'ocupabilitat són el conjunt de mesures per augmentar les probabilitats de que una persona determinada pugui accedir a un lloc de treball concret, en un moment donat de la seva vida i en un context socioeconòmic específic. A grans trets, aquestes mesures es van concretar en facilitar pràctiques no laborals en empreses, formació professional dual, altres accions formatives orientades a obtenir un certificat de professionalitat i programes de segona oportunitat.

Les mesures d'estímul a la contractació són actuacions o mesures que incentiven la inserció laboral a través de bonificacions o subvencions a les empreses. En aquest sentit, la Garantia Juvenil permetia dur a terme marxa un conjunt d'actuacions i mesures enfocades a l'estímul de la contractació de joves en situació de vulnerabilitat educativa, formativa o laboral. Dins el marc estatal, aquestes mesures podien consistir en un ajut

equivalent al 50% del salari mínim interprofessional durant un màxim d'un any per una estada de la persona jove a l'empresa superior a sis mesos sempre i quan l'empresa garantís el manteniment de l'ocupació neta (per tal d'evitar l'efecte substitució) i que ho sol·licités abans de la contractació. També es va establir una bonificació mensual per a la contractació indefinida de persones beneficiàries del Sistema Nacional de Garantia Juvenil en l'aportació empresarial a la cotització a la seguretat Social de 300€ durant un màxim de sis mesos. També es van introduir altres ajuts relacionats amb els contractes per a la formació i l'aprenentatge, el contracte en pràctiques i el contracte a temps parcial amb vinculació formativa.

Per últim i, pel que fa a les mesures per afavorir l'emprenedoria, es tracta d'actuacions amb la finalitat de potenciar la creació i desenvolupament d'una empresa per part d'una persona jove. Aquestes actuacions es van traduir en diferents mesures orientades a fomentar la cultura emprenedora i serveis especialitzats d'assessorament per a l'autoocupació i la iniciativa empresarial.

A continuació, es descriuen els diferents programes relacionats amb cadascun d'aquests blocs de mesures.

Espais de Recerca de Feina

Els espais de recerca de feina tenen per objectiu promoure la recerca organitzada i sistemàtica de feina per preparar a la persona demandant d'ocupació per a un relleu a la vida activa, el que es fa a través de la posada en contacte de les persones participants en l'espai amb ofertes de feina que els permetin trobar un lloc de treball adequat al seu objectiu professional. Tot i que aquest servei no va estar adreçat de manera exclusiva a la població jove, sí que va formar part dels programes que van comptar amb finançament provinent de la garantia juvenil. L'espai de recerca de feina ofereix dos serveis diferenciats:

- Servei de recerca activa de feina: que utilitza una metodologia activa en què es fomenta l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació en la recerca de feina. S'incentiva i es motiva les persones participants per potenciar la presentació de candidatures, atenent el seu objectiu professional i l'adequació

del seu perfil a les demandes de les empreses amb l'objectiu d'assolir la seva inserció laboral.

- Servei d'eines informàtiques: el personal de l'espai de recerca de feina, de forma individualitzada, complementa el coneixement i reforça l'ús de les eines informàtiques fins que la persona participant disposi del nivell que li permeti dur a terme la recerca de feina de manera fluida i autònoma.

Els espais de recerca de feina ofereixen els seus serveis a les persones demandants d'ocupació, inscrites al Servei Públic d'Ocupació de Catalunya, amb una ferma voluntat d'incorporació a un lloc de treball, que tinguin un objectiu professional clarament definit i disponibilitat horària per assistir a vuit sessions de cerca activa de feina.

Fem ocupació per a joves

Aquest programa promou la realització de projectes que desenvolupin actuacions ocupacionals per afavorir la inserció laboral de les persones joves d'entre 18 i 29 anys en els àmbits següents: prospecció i assessorament d'empreses; orientació i acompanyament en el procés de contractació i formació; formació adaptada a les necessitats del lloc de treball i experiència professional mitjançant contracte laboral.

Joves per l'ocupació

Es tracta d'un programa on s'alterna la formació amb l'experiència pràctica, amb l'objectiu millorar l'ocupabilitat de les persones joves que no tenen feina, proporcionant a aquest col·lectiu la qualificació i les competències professionals necessàries perquè puguin reformular la seva trajectòria professional i, d'aquesta manera, entrar al mercat laboral amb unes mínimes garanties d'estabilitat i/o retornar al sistema educatiu. El programa ofereix una subvenció a les entitats promotores i empreses contractants per a dur a terme les següents actuacions, adreçades a persones joves desocupades d'entre 16 i 24 anys, i a menors de 30 anys en el cas de persones amb un grau de discapacitat igual o superior al 33%:

- Tutorització i acompanyament a la inserció de les persones joves.
- Formació.
- Promoció de la participació d'empreses en el programa.

- Experiència professional en empreses mitjançant contracte laboral.

Projectes singulars

L'objectiu d'aquest programa consisteix a reforçar l'ocupabilitat de les persones joves no ocupades i no integrades en els sistemes d'educació o formació, mitjançant la realització d'actuacions encabides en el que determina el Pla Nacional d'Implementació de la Garantia Juvenil. Les actuacions que obligatòriament cal desenvolupar són:

- Orientació que inclogui l'assessorament individualitzat, orientació professional i en empenedoria, informació laboral i acompanyament en la cerca d'ocupació.
- Formació professionalitzadora ajustada a les necessitats de les persones participants. Aquesta formació pot ser formació del Fitxer Català d'Especialitats Formatives, programes de Formació i Inserció, o bé formació a mida.

Aquestes actuacions es poden complementar amb les següents que tenen caràcter opcional:

- Pràctiques no laborals destinades a persones joves qualificades sense experiència professional.
- FP Dual, aquesta actuació es vehicula a partir d'un contracte.
- Experiència professional.
- Mobilitat internacional.
- Prospecció laboral.

Impulsors/Referents

El programa Impulsors va consistir en la contractació de personal tècnic per a formar part d'una xarxa distribuïda arreu de Catalunya amb els següents objectius:

- Fer difusió de la cartera de serveis de la Garantia Juvenil.
- Realitzar un seguiment i tutorització de les persones joves.
- Oferir assistència per accedir al registre del fitxer de la Garantia Juvenil.

Dins del marc d'aquest programa es subvencionaven els contractes de treball i les despeses indirectes o associades derivades de l'execució de les actuacions.

El programa “Xarxa d’impulsors” es va substituir a partir de 2018 amb un nou programa anomenat “Referents” que continua tenint com a objectiu facilitar i acompanyar la transició de persones joves des del sistema educatiu al sistema laboral i/o ocupacional mitjançant la constitució d’unes unitats especialitzades en cada territori.

Noves oportunitats

Aquest programa es defineix i executa en col·laboració amb el Departament d’Educació de la Generalitat i està adreçat específicament a joves d’entre 16 i 24 anys que no compten amb cap titulació. Pretén abordar la problemàtica d’un col·lectiu ampli de joves que ha abandonat prematurament el sistema educatiu i que no aconsegueix fàcilment la seva inserció laboral. Amb l’objectiu de millorar la seva ocupabilitat i/o aconseguir el retorn al sistema educatiu s’ofereixen:

- Itineraris flexibles a mig i llarg termini adaptats als requeriments de cada jove.
- Itineraris vinculats a l’entorn productiu, amb un ampli ventall d’opcions professionals i amb una orientació inicial que ajuda a conèixer les ocupacions abans de triar-les.
- Itineraris que incorporen tant formació professionalitzadora com de competències bàsiques i transversals.
- Acompanyament intensiu i proper al llarg de tot l’itinerari, fins i tot en els primers mesos d’inserció laboral o de retorn al sistema educatiu.

Integrals

Els programes integrals ofereixen, d’una banda, serveis d’orientació i tutorització, i de l’altra, formació i adquisició d’experiència professional. Aquestes actuacions realitzades dins aquest programa es desenvolupen en tres etapes diferents:

- Acollida, orientació i disseny del full de ruta de l’itinerari personal
- Execució del full de ruta personal
- Inserció laboral i/o retorn al sistema educatiu.

Desplaçament de les persones joves inscrites a la Garantia Juvenil

Aquest programa està adreçat a les entitats que han estat beneficiàries dels programes de Noves Oportunitats, Programes Integrals i Projectes Singulars i que han finançat, mitjançant fons propis, les despeses de mobilitat de les persones joves vinculades a aquestes actuacions, sempre que així ho hagin previst les respectives convocatòries o clàusules contractuals.

Joves en practiques

Aquest programa ofereix subvencionar contractes de treball en pràctiques durant un període de sis mesos a jornada completa, a ajuntaments de Catalunya, consells comarcals de Catalunya, i entitats sense ànim de lucre legalment constituïdes i amb centre de treball. D'aquesta manera, el programa facilita que persones joves menors de 30 anys a l'atur puguin dur a terme un període de pràctiques laborals, en un termini de 4 mesos després d'haver acabat l'educació formal o bé de quedar-se en situació d'atur.

TLN Mobilicat

El Programa TLN Mobilicat és una línia de subvencions per donar suport a les entitats que disposin de projectes de mobilitat transnacional, per tal que les persones joves realitzin pràctiques formatives no remunerades en entitats o empreses, públiques o privades, d'estats membres de la Unió Europea. L'objectiu és facilitar la inserció laboral de les persones joves participants mitjançant un itinerari personalitzat d'acompanyament i suport, amb aprenentatge pràctic i formatiu a l'estranger, a càrrec del programa, per tal de facilitar l'accés al mercat de treball amb expectatives d'ocupació de qualitat. El programa s'adreça a les persones joves que no han finalitzat els estudis postobligatoris, o no han disposat encara de la seva primera oportunitat i experiència laboral i per tant, es tracta de joves que, tot i tenir adquirides les competències bàsiques, presenten mancances formatives i necessiten acompanyament i experiència laboral en l'àmbit de la seva especialitat per facilitar el seu procés de retorn o ingrés al món del treball.

Les diferents accions adreçades a les persones joves participants es desenvolupen en dues fases:

- La fase de preparació i capacitació, que inclou:
  - Formació lingüística de durada mínima 80 hores i màxima de 120, impartida per professionals acreditats. Aquesta formació garanteix com a mínim l'assoliment d'un nivell de coneixement que permeti la comprensió d'indicacions senzilles i la comunicació verbal en situacions quotidianes. En acabar la formació, s'expedeix un certificat, indicant les hores lectives i el contingut de la formació.
  - Preparació intercultural, prèvia a l'experiència laboral, que consisteix en sessions informatives sobre les característiques socials, laborals i culturals del país d'acolliment.
  - Orientació professional individual, enfocada a la definició de l'itinerari professional de cada participant. Mitjançant una entrevista personal, s'avaluen els interessos i potencialitats de cada participant, i s'analitzen el perfil formatiu i/o laboral i la situació personal.
- La fase de pràctiques professionals no remunerades en països de la Unió Europea, que inclou una experiència laboral pràctica no remunerada d'aprenentatge personal i professional, en entitats o empreses, públiques o privades, d'estats membres de la Unió Europea. La durada de les estades és d'entre 8 i 20 setmanes. En acabar l'estada de pràctiques, l'empresa d'acolliment expedeix un certificat acreditatiu. El tutor del projecte elabora un informe individual per a cada participant sobre l'aprofitament de l'estada.

El programa cobreix les següents despeses:

- El viatge transnacional.
- L'allotjament i manutenció diària durant l'estada a l'estranger.
- Assegurança.
- Acompanyament en el procés d'orientació i actuacions d'informació sobre les expectatives del mercat laboral.

- Suport d'un tutor/a durant l'estada de pràctiques i durant els dos mesos posteriors per potenciar les capacitats dels participants de forma personalitzada.

2.3. Desplegament dels programes de Garantia Juvenil a Catalunya

A continuació es descriuen les macromagnituds principals que caracteritzen el desplegament i l'execució dels diferents programes que formen part de la Garantia Juvenil a Catalunya, durant el període compres entre 2015 i 2018. Específicament, la taula 2.2. mostra l'evolució temporal del pressupost assignat als diferents programes implementats, la durada màxima dels mateixos en mesos (calculada en base a la data de resolució i el termini d'execució, amb aproximació a la meitat del mes), el nombre d'usuaris previstos i el pressupost per-càpita, el nombre de participants reals (pels programes finalitzats) i la desviació respecte a la previsió.

Com es pot apreciar a la taula, hi ha programes que només es van posar en marxa durant el primer any contemplat (específicament, Espais de recerca de feina, EDU-Formació i Inserció i Formació en TIC i Idiomes). Aquests programes en certa mesura representen els antecedents dels que es van posar en marxa successivament, de manera més estructurada i amb una programació plurianual. També existeixen programes que contempen exclusivament la subvenció de la contractació de personal de formació i seguiment de les persones joves inscrites a la Garantia Juvenil, com ara la Xarxa d'impulsors i els Referents d'ocupació Juvenil) que, d'acord amb la seva naturalesa, mostren una inversió per-càpita marcadament més elevada que els altres programes, tot i tenir una durada d'execució màxima de 12 mesos.

D'altra banda, existeixen programes que inclouen tant mesures de formació i millora de l'ocupabilitat com subvencions directes a la contractació de les persones joves participants. Per exemple, els programes "Joves per l'Ocupació" i "Fem Ocupació per a Joves" inclouen pressupostos diferents per a les mesures formatives i per a la subvenció dels contractes laborals dels participants. A banda de la durada lleugerament diferent, de la temporització i de la proporció de pressupost total destinat a la contractació (10% en el primer i aproximadament el 27% en el segon), la principal diferència entre els dos

programes en termes d'implementació fa referència a la discrepància entre usuaris previstos i reals en les seves components formatives. Concretament, en els dos anys d'execució, el programa "Joves per l'Ocupació" va tenir sistemàticament un superàvit d'usuaris respecte a la previsió, mentre que "Fem Ocupació per a Joves" va mostrar un dèficit significatiu (sobretot en la primera edició). No obstant, pel 2018 aquest mateix programa mostra un elevat superàvit en la presència d'usuaris que s'acullen a la subvenció dels contractes laborals, que implica unes despeses addicionals rellevants.

Així mateix, els programes "Integrals" i "Singulars" també combinen formació i experiències laborals en empreses o institucions, es van implementar respectivament en 2015 i 2017, i en 2015, 2016 i 2018 (així que van coexistir durant el 2015 només). El primer programa va tenir un superàvit significatiu en el nombre d'usuaris respecte a la previsió, especialment elevat en la primera edició. No obstant això, el pressupost assignat va ser estable durant els dos anys d'execució del mateix. Al contrari, el programa "Singulars" va experimentar un dèficit en el nombre d'usuaris en la seva primera edició, que es va corregir gairebé en la seva totalitat per a la segona edició arran d'una reducció del nombre d'usuaris previstos. Tot i això, el pressupost assignat a aquest programa es va incrementar entre la primera i la segona edició; l'increment va ser encara més elevat entre l'edició de 2016 i la del 2018, tot i que caldria contrastar les dades de participació per aquesta darrera edició, que encara no estan disponibles.

També existeixen programes que només contemplan formació mitjançant experiències laborals en pràctiques, com ara el programa "Joves en Pràctiques" que es va posar en marxa des del 2016. Aquest programa va mostrar un nombre d'usuaris inferiors respecte a les previsions en les dues primers edicions i, a més a més, la mateixa previsió d'usuaris i el pressupost assignat van caure de més de la meitat entre 2016 i 2017, mentre que s'observa un increment de pressupost i d'usuaris previstos en la tercera edició de 2018. A banda d'això, el marc de la Garantia Juvenil també acull alguns programes de mobilitat internacional de joves sense ocupació, que es van posar en marxa des del 2017, amb un pressupost relativament menor respecte a altres programes degut a la menor extensió en termes d'usuaris (atès que s'adrecen generalment cap a persones joves amb formació elevada).

A més a més, el programa “Noves Oportunitats” es va implementar en la seva primera edició durant el 2015 i amb una durada prevista de més de 2 anys. Aquest programa preveu mesures per a) fomentar el retorn al sistema educatiu i/o b) millorar l'ocupabilitat mitjançant formació, orientació i experiències laborals. Aquest programa va tenir un èxit elevat, atès que el superàvit entre usuaris previstos i reals va superar els 1000 individus. No obstant, en la seva segona edició, tot i havent-se mantingut la mateixa previsió d'usuaris que en la primera però havent augmentat la seva durada fins a 3 anys, el pressupost assignat aquest programa ha baixat lleugerament en termes per-càpita respecte als usuaris previstos.

Finalment, es van posar en marxa diferents subprogrames de subvenció de les despeses de transport de les persones joves que havien de desplaçar-se per poder participar als diferents programes de la Garantia Juvenil. Aquestes subvencions es van posar en marxa des del 2016, tot i que només en la convocatòria 2018 es permetia cobrir les despeses realitzades durant tot el 2017 mentre que en les edicions prèvies es feia referència a les despeses realitzades durant els 6 mesos anteriors.

Taula 2.2.

Any	2015						2016						2017						2018						
	Inversió	Durada en mesos	Usuaris previstos	Inversió per càpita	Usuaris reals	desviació previsió	Inversió	Durada en mesos	Usuaris previstos	Inversió per càpita	Usuaris reals	desviació previsió	Inversió	Durada en mesos	Usuaris previstos	Inversió per càpita	Usuaris reals	desviació previsió	Inversió	Durada en mesos	Usuaris previstos	Inversió per càpita	Usuaris reals	desviació previsió	
SOC-Espais de recerca de feina	2,019,600.00€	12	4,050	499 €	1,776	2,274																			
SOC-Xarxa d'Impulsors	2,284,351.76€	12	74	30,870 €			3,057,976.68€	12	96	31,853.92 €			2,313,569.01€	12	89	25,995.16 €									
EDU-Formació i Inserció	4,100,000.00€	9	1,292	3,173 €																					
CFCC-Formació en TIC i Idiomes ⁸	4,425,525.83€	3.5	5,456	811 €	790	4,666																			
SOC-Referents d'ocupació juvenil																			2,458,060.41€	12	75	32,774.14 €			
SOC-Joves per l'ocupació ¹	11,993,085.00€	20	2,758	4,348 €	2,856	-98	11,994,538.00€	20	2,764	4,339.56 €	2,902	-138													
SOC-Joves per l'ocupació - contractes ¹							1,349,270.88€		445	3,032.07 €	433	12	1,231,011.62€		423	2,910.19 €	420	3							
SOC-Fem ocupació per a joves ²	7,119,200.00€	15	1,618	4,400 €	1,173	445							6,770,400.00€	15	1,542	4,390.66 €	1,346	196							
SOC-Fem ocupació per a joves - contractes ²							2,604,154.75€		958	2,718.32 €	952	6							2,488,974.37€		742	3,354.41 €	1128	-386	
SOC-Integrals ³	12,440,471.35€	14.5	2,826	4,402 €	3,269	-443							12,261,008.82€	13	2,475	4,953.94 €	2,722	-247							
SOC-Singulars ⁴	10,169,879.54€	14.5	4,421	2,300 €	2,989	1,432	14,266,759.29€	14	2,895	4,928.07 €	2,829	66							26,605,578.14€	15	6,220	4,277.42 €			
SOC-Joves en pràctiques ⁵							23,892,000.00€	9.5	2,172	11,000.00 €	1,831	341	10,010,000.00€	10.5	909	11,012.10 €	796	113	15,367,000.00€	9.5	1,397	11,000.00 €			
SOC-Mobilicat ⁶													1,500,000.00€	10.5	161	9,316.77 €	153	8	1,999,983.00€	11	197	10,152.20 €			
SOC-Noves oportunitats d'ocupació ⁷	23,625,742.50€	25.5	2,025	11,667 €	3,122	-1,097													20,960,681.43€	36	2,025	10,350.95 €			
SOC-Desplaçament persones joves inscrites a la GJ							119,681.50€	6	1,341	89.25 €			182,025.50€	6	1,888	96.41 €			376,282.50€	12	1,654	227.50 €			

Notes: 1, 2. Dades de la Bdi 1.0. Es comptabilitzen persones diferents que han participat en el programa, per una banda associades a les entitats promotores i per l'altra a la subvenció per a la contractació. És a dir, els contractes que s'han subvencionat són de persones que han participat en el programa gestionat per les entitats promotores.

3, 4, 5, 6. Dades de la Bdi 1.0. Es comptabilitzen persones diferents que han participat en el programa, no es valora el temps de participació ni les actuacions fetes per la persona.

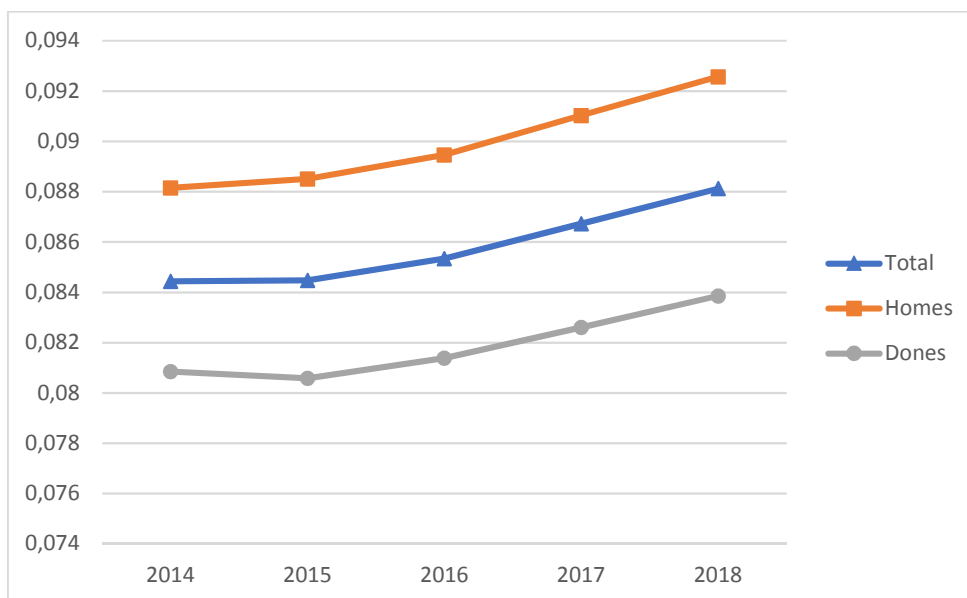
7. Dades de Galileu creuades amb SICAS. Persones participants, si una persona ha participat en més d'un projecte es comptabilitza en cada un dels projectes. No es valora el temps de participació als projectes.

8. Dades de la Bdi 1.0. Es comptabilitzen persones diferents que han participat en una acció formativa, no es valora el temps de participació ni les actuacions fetes per la persona. La persona es comptabilitza tantes vegades com accions hagi fet.

3. Anàlisi de la situació de les persones joves al mercat de treball a Catalunya, evolució recent i perspectives

A aquest apartat es descriu l'evolució de la població de Catalunya, amb especial referència al grup diana principal de les polítiques de garantia juvenil, les persones joves amb edats compreses entre 16 i 24 anys. L'horitzó temporal que es considera cobreix el període comprès entre 2014 i finals del 2018. En aquest any hi havia 664802 persones joves d'entre 16 i 24 anys residents a Catalunya, mentre que la xifra de persones joves era de 627721 en 2014 segons les dades procedents de les Estimacions de la Població que dur a terme l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). Com es pot apreciar a partir del Gràfic 3.1, el percentatge de persones joves amb edat entre 16 i 24 anys ha augmentat al llarg del període considerat, especialment a partir del 2015, amb un creixement total del 4.4% entre 2014 i 2018. Tot i que la fracció de persones joves de sexe masculí és més elevada de la de sexe femení, el patró temporal observat és el mateix per a homes i dones.

Gràfic 3.1: Evolució de la població entre 16 i 24 anys per gènere (% sobre el total)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT.

La taula 3.1 conté la mateixa informació desglossada per província, i no mostra diferències remarcables al llarg del territori ni en quant a la presència relativa de

persones joves ni respecte a la seva evolució temporal (amb excepció del percentatge de persones joves lleugerament superior a la província de Girona respecte a les altres províncies).

Taula 3.1. Proporció d'individus amb edat entre 16 i 24 anys per província i any

		2014	2015	2016	2017	2018
	Barcelona	0.083	0.084	0.085	0.086	0.088
	Girona	0.089	0.089	0.090	0.091	0.092
Total	Lleida	0.086	0.086	0.087	0.088	0.089
	Tarragona	0.086	0.086	0.086	0.087	0.087
	Catalunya	0.084	0.084	0.085	0.087	0.088
	Barcelona	0.088	0.088	0.089	0.091	0.093
	Girona	0.092	0.093	0.093	0.094	0.096
Homes	Lleida	0.088	0.088	0.089	0.090	0.091
	Tarragona	0.087	0.087	0.088	0.089	0.090
	Catalunya	0.088	0.089	0.089	0.091	0.093
	Barcelona	0.079	0.079	0.080	0.082	0.083
	Girona	0.087	0.086	0.086	0.087	0.089
Dones	Lleida	0.085	0.084	0.085	0.085	0.086
	Tarragona	0.085	0.084	0.084	0.085	0.085
	Catalunya	0.081	0.081	0.081	0.083	0.084

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT.

Resultaria interessant analitzar també l'evolució de la població jove desglossada segons nacionalitat, però les dades de les Estimacions de la Població de l'IDESCAT no permeten aquest nivell de detall. Aleshores, a la taula 3.2 es mostra l'evolució del conjunt de la població a Catalunya segons nacionalitat, com a percentatge del total. Aquí es pot veure com la composició de la població de Catalunya en quant a nacionalitat ha estat relativament estable durant el període 2014-2018 (respecte a la dècada anterior), tot i que es veu com el percentatge de persones amb nacionalitat diferent de la Espanyola ha disminuït lleugerament en els darrers anys.

Taula 3.2: Proporció d'individus segons nacionalitats, per província i any

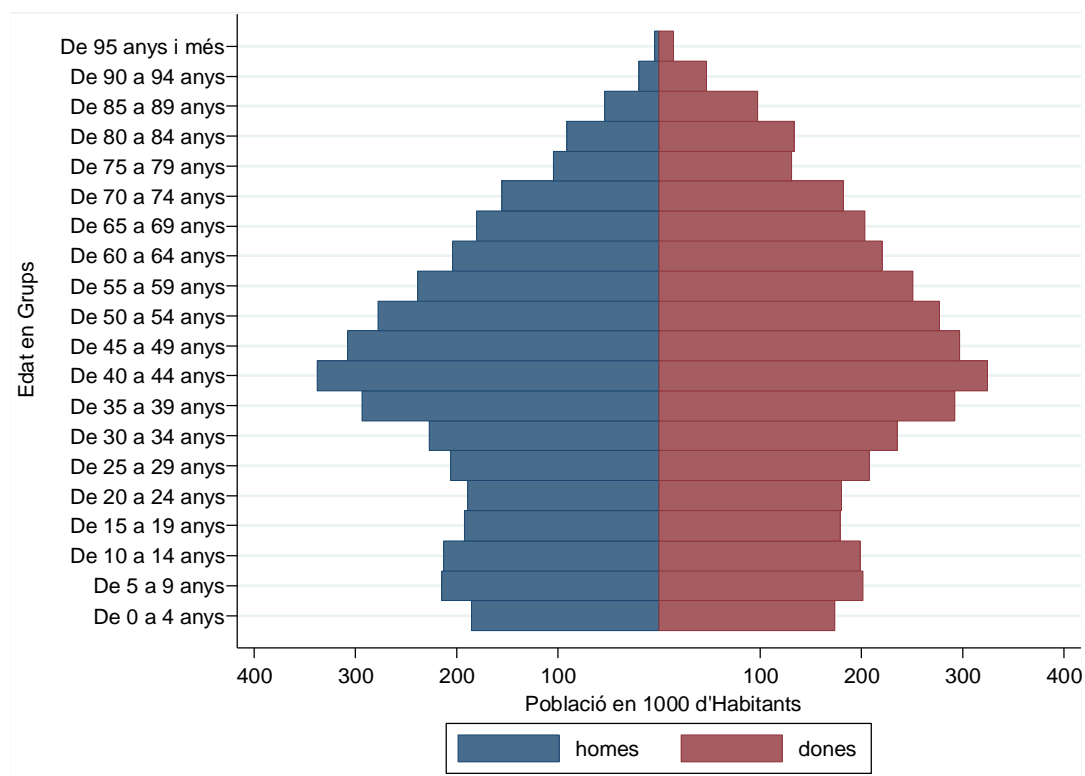
		2014			2015			2016			2017		
Nacionalitat:		Espanyola	UE	Altres	Espanyola	UE	Altres	Espanyola	UE	Altres	Espanyola	UE	Altres
Província	Barcelona	0.868	0.030	0.102	0.876	0.030	0.094	0.876	0.030	0.094	0.872	0.030	0.097
	Girona	0.801	0.059	0.140	0.809	0.056	0.135	0.812	0.054	0.134	0.814	0.052	0.134
	Lleida	0.824	0.072	0.104	0.829	0.071	0.100	0.831	0.068	0.101	0.835	0.066	0.099
	Tarragona	0.835	0.058	0.107	0.844	0.055	0.101	0.849	0.050	0.101	0.851	0.048	0.100
	Catalunya	0.855	0.039	0.106	0.863	0.037	0.100	0.864	0.037	0.100	0.862	0.036	0.101

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT.

Amb l'objectiu de remarcar la forta presència de persones joves en el territori de Catalunya, al gràfic 3.2 es mostra la piràmide de la població catalana pel 2018. Com es pot veure, la presència de persones joves amb edat entre 15 i 19 anys i entre 20 i 24 anys (que excepte pels individus de 15 anys d'edat, representen l'objectiu principal de les polítiques d'ocupació juvenil) representen un segment important del total. A més a més, els individus amb edat inferior a 15 anys també tenen un pes important i aquest fet s'ha de tenir en compte de cara al plantejament de polítiques adreçades al jovent, atès que seran els futurs joves que entraran en el mercat laboral en les properes dècades.

Gràfic 3.2: Piràmide poblacional de Catalunya, any 2018

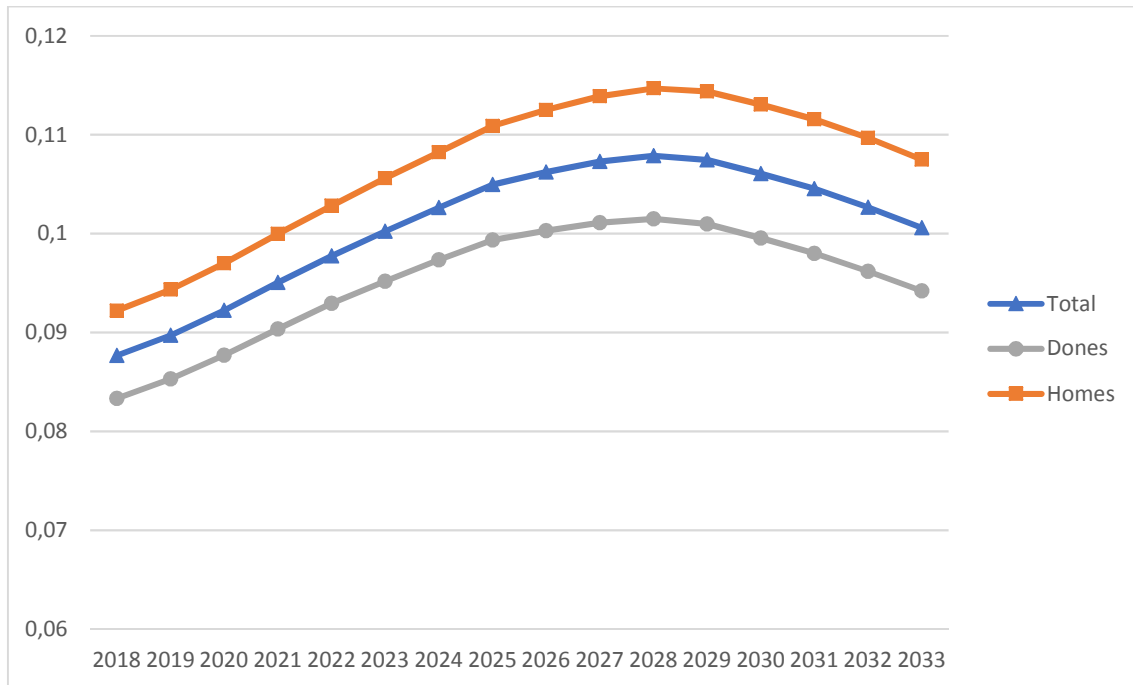

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT.

Aquest fet es pot confirmar analitzant l'evolució prevista de la població jove (16-24 sobre el total) pels propers anys, obtinguda a partir de les projeccions de la població de l'IDESCAT i de l'INE. Com s'evidencia al gràfic 3.3, les estimacions indiquen que la

presència de persones joves entre 16 i 24 anys (en termes relatius) anirà augmentant durant la propera dècada, per després moderar-se lleugerament a partir del 2029.

Gràfic 3.3: Projeccions de la població de Catalunya, %16-24

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT.

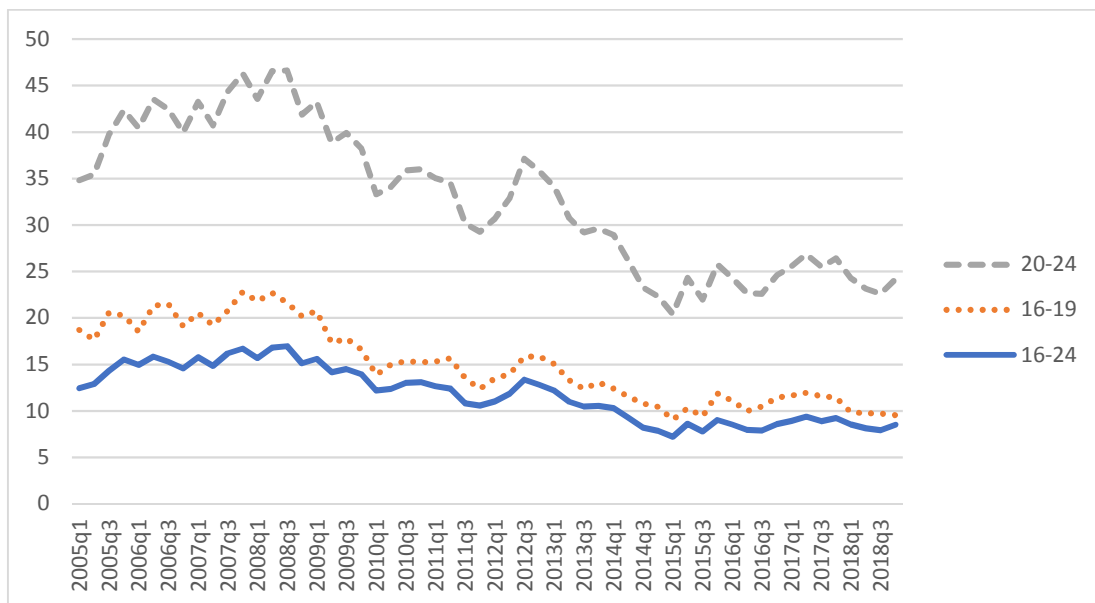
Les projeccions presentades es corresponen a l'escenari mitjà elaborat per l'IDESCAT sota diferents hipòtesis relatives a la fecunditat, la mortalitat i la migració.² Sota aquest escenari el creixement natural és pràcticament nul, pel que el creixement de la població es donaria bàsicament per l'efecte de la migració internacional que se situaria a nivells similars als observats el període 2016-2017, és a dir unes entrades netes de 35000 persones per any. Sota l'escenari alt els fluxos migratoris nets se situarien al voltant de 60000 persones per any mentre que en l'escenari baix serien de 7000 persones per any. Això significarà que, en qualsevol dels tres escenaris, un segment encara més important de la població de Catalunya podran ser usuaris potencials dels serveis proveïts dins dels programes d'Ocupació Juvenil i, en bona mesura, serien immigrants de primera generació o de segona sent necessari, per tant, de disposar de polítiques orientades a facilitar la integració d'aquest col·lectiu. En aquest sentit, un col·lectiu que requereix

² <https://www.idescat.cat/serveis/biblioteca/docs/cat/projb2018.pdf>

d'una atenció específica és els de les persones joves que viatgen soles. Segons dades de l'Àrea de suport als joves tutelats i ex-tutelats (ASJTET) de la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya durant 2018 es van atendre 3467 persones joves, dels quals 1690 eren d'origen estranger, amb una tendència clarament creixent en relació a anys anteriors.

Abans de passar a examinar la condició de les persones joves en el mercat laboral, també resulta interessant evidenciar el grau d'emancipació d'aquest col·lectiu, que s'entén com el fet de no viure amb cap dels dos pares (definit d'acord amb la informació de les microdades de l'Enquesta de Població Activa EPA que s'utilitzen a continuació). Com es pot veure en el gràfic 3.4, la taxa d'emancipació de les persones joves (16-24) a Catalunya ha anat baixant al llarg del període observat, sobretot degut a la disminució de la fracció de joves amb edat compresa entre els 20 i els 24 anys que no viuen amb els pares, fet que es pot associar a la major precarietat laboral i la reducció del poder adquisitiu real del jovent a Catalunya durant els darrers anys.

Gràfic 3.4. Evolució de la taxa d'emancipació entre els joves 16-24 a Catalunya segons grups d'edat (16-19/20-24)

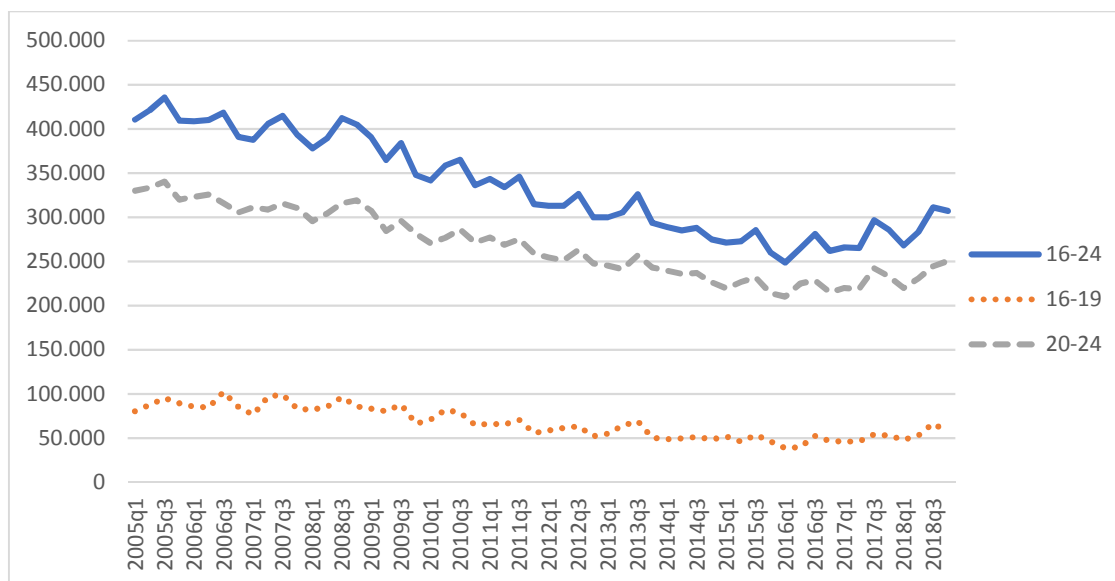
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Pel que fa a la descripció de la situació de les persones joves amb edats entre 16 i 24 anys en el mercat laboral de Catalunya, a continuació s'analitza l'evolució de la seva activitat, ocupació i atur entre 2005 i 2018 a partir de les dades trimestrals procedents de l'Enquesta de Població Activa (EPA) que duu a terme l'INE. Tota la informació es reporta desglossada per gènere, nacionalitat i nivell educatiu. A més a més, pel que fa l'ocupació, també es tenen en compte l'evolució de les persones joves ocupades segons situació ocupacional, jornada laboral, tipus de contracte, grups d'ocupació i grans sectors; en canvi, respecte a l'atur, es tenen en compte l'experiència laboral prèvia i la durada de l'atur.

En quant a l'activitat, les dades de l'EPA indiquen que el nombre de persones joves amb edats compreses entre 16 i 24 anys s'ha anat reduint al llarg del període observat, però les xifres indiquen una tendència a l'augment que es comença a produir des del 2016 (Gràfic 3.5). Concretament, segons les dades de l'EPA (un cop aplicats els pesos poblacionals) durant el primer trimestre del 2005 (la primera observació disponible) el nombre de joves actius va ser 410,726, mentre que durant el mateix període del 2018 les persones joves actives eren 268,189. Aquesta tendència es deu principalment a les persones joves amb més de 19 anys, atès que el nombre de persones joves 16-19 que son actives en el mercat laboral (és a dir, ocupats o buscant activament feina) és relativament baixa perquè una fracció important dels i de les joves en aquesta franja d'edat està estudiant. No obstant, també cal tenir en compte que part de les persones joves entre els 16 i els 19 anys d'edat (així com els de la franja 20-24) que no apareixen com actius podrien ser classificades com a NOEF, és a dir ni ocupats ni en formació.

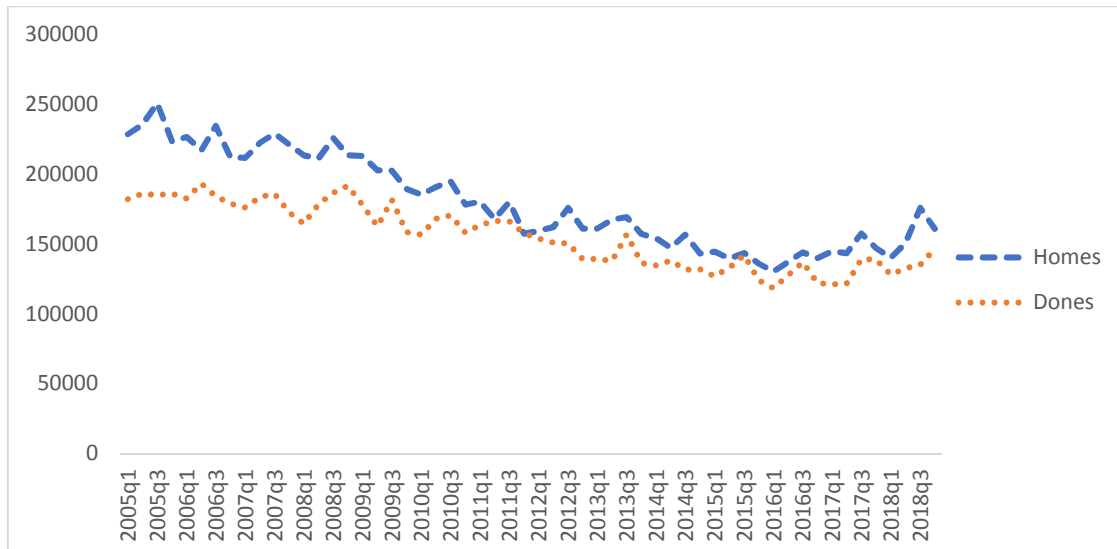
Gràfic 3.5. Població Jove Activa per franges d'edat

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Desglossant la informació segons gènere, com es pot apreciar al gràfic 3.6, es veu com el nombre de noies de 16-24 anys actives era marcadament inferior al nombre de nois del mateix grup d'edat, però aquesta diferència s'ha anat reduint al llarg del temps (es a dir, si al principi del període hi havia 228587 nois i 182139 noies de 16-24, aquestes xifres pel primer trimestre del 2018 van ser de 140246.1 i 127942.8 respectivament). De fet, en els pics estacionals d'ocupació elevada en alguns períodes el nombre de persones joves actives de sexe masculí i femení s'igualava. Al final del període, encara s'observa una major presència de nois actius en el mercat laboral, que es pot explicar també pel major pes dels nois que de les noies sobre el total de la població.

Gràfic 3.6. Població 16-24 Activa segons Gènere

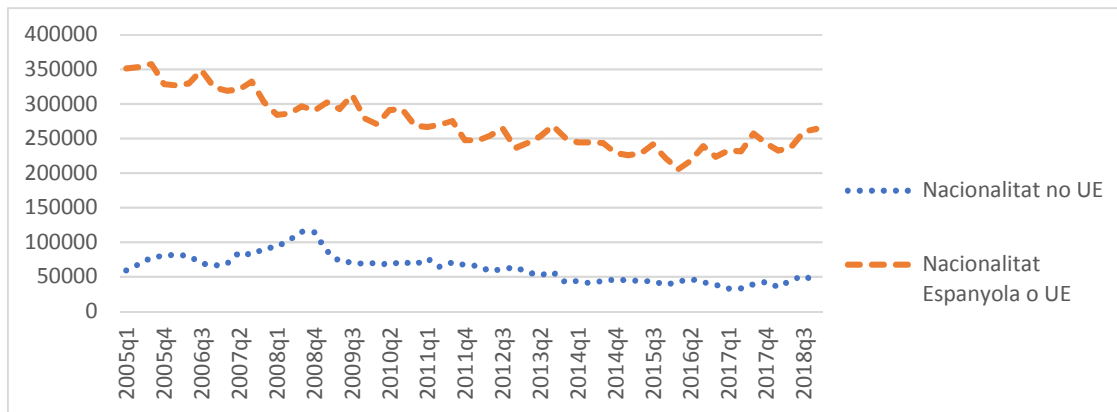
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Considerant l'evolució de les persones joves 16-24 actives segons nacionalitat, el gràfic 3.7 es veu com la tendència a la alça que s'observa en els darrers períodes es produeix entre les que tenen nacionalitat espanyola o de la Unió Europea, atès que el nombre de persones joves actives amb altres nacionalitats es manté relativament constant des del 2014, després d'uns anys de baixada amb coincidència amb la crisi econòmica i la anterior pujada en la fase expansiva que va atreure un fort nombre de persones estrangeres al país. Pel que fa l'últim període observat, el nombre de persones joves 16-24 actives amb nacionalitat Europea (Espanyola i d'altres països de la UE) va ser 264124, mentre que el col·lectiu de persones joves actives amb altres nacionalitats va ser 43300.

Distingint segons nivell educatiu (gràfic 3.8) s'observa com la davallada en el nombre de persones joves actives que s'observa en els gràfics anteriors es deu sobretot a les que tenen estudis baixos, és a dir aquelles que han completat l'educació secundària obligatòria o tenen només estudis primaris. També cal tenir en compte que la presència de persones joves amb estudis primaris o inferiors i, en mesura menor, amb la instrucció obligatòria completada, s'ha anat reduint al llarg del temps gràcies a l'increment de l'educació obligatòria amb la LOGSE, que va pujar fins als 16 anys l'obligació de romandre en el sistema educatiu. També cal destacar que, en canvi, la pujada en el

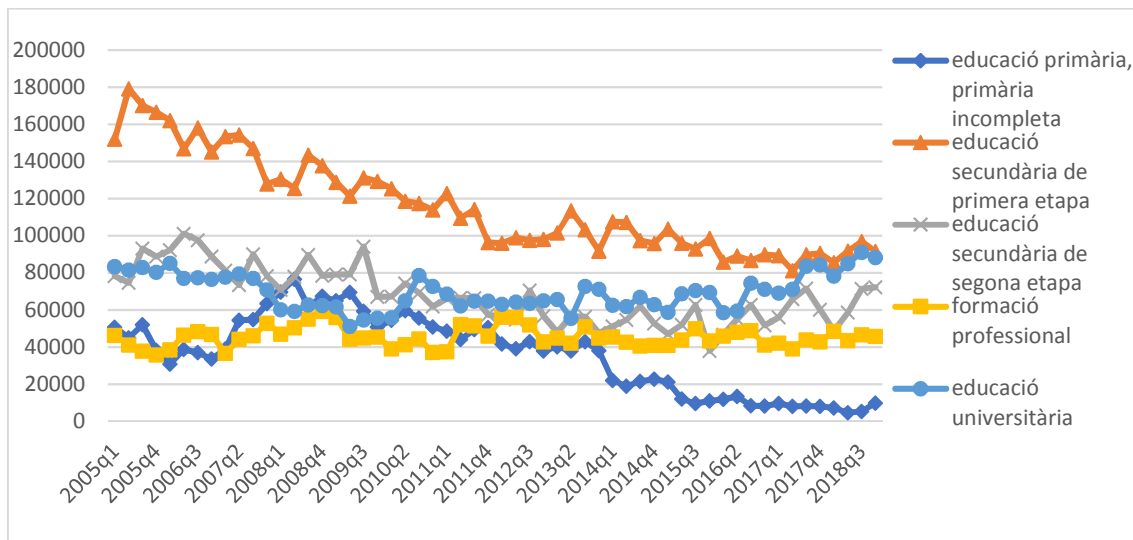
nombre de persones joves ocupades es pot atribuir en bona part a les que tenen estudis secundaris de segona etapa i, sobretot, a les persones joves amb estudis universitaris que han augmentat al llarg del temps, també degut a l'expansió general de l'educació terciària. Finalment, el nombre de persones joves amb estudis de formació professional que resulten actives en el mercat laboral es manté generalment constant al llarg del període analitzat.

Gràfic 3.7. Població 16-24 Activa segons Nacionalitat

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Gràfic 3.8. Població 16-24 Activa segons Nivell Educatiu

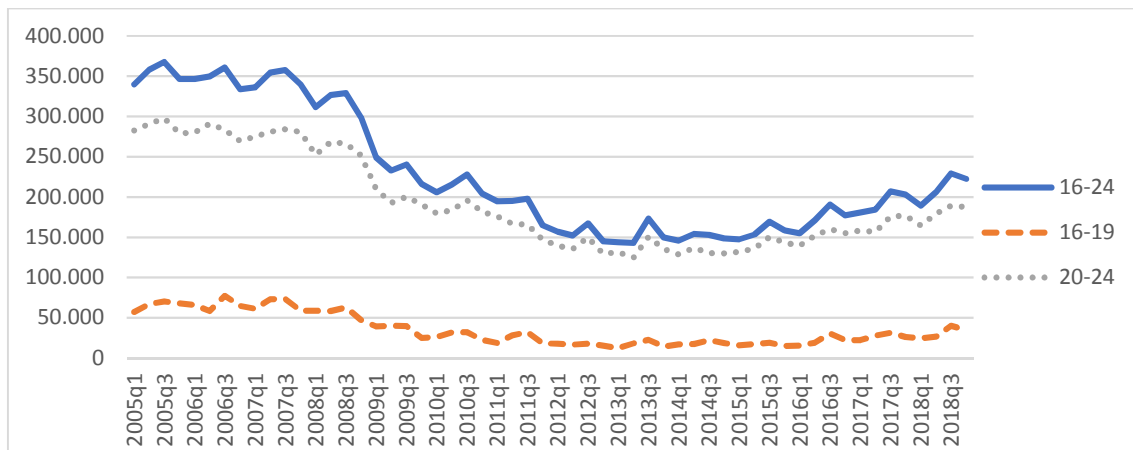

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

L'evolució de la població jove ocupada mostrada al Gràfic 3.9 segueix el patró observat pel conjunt de la població durant l'última dècada. Si be el nombre de persones joves

ocupades es va mantenir estable abans del començament de la crisi, des de finals de 2008 el nombre de persones joves ocupades va disminuir any darrera any, fins al principi de la recuperació econòmica en 2014. Després s'observa una tendència a l'alça, que guanya lleugerament d'intensitat en els últims anys. D'acord amb les dades sobre activitat, aquesta evolució s'atribueix en major mesura a les persones joves entre 20 i 24 anys, tot i que també es detecta una lleugera pujada de les xifres de persones joves entre 16 i 19 anys que estan ocupades a Catalunya en els anys més recents. En el quart trimestre del 2018 a Catalunya hi havia 222448 persones joves 16-24 ocupades, de les quals 35015 tenien una edat compresa entre 16 i 19 anys, mentre que les restants 187433 tenien entre 20 i 24 anys.

Gràfic 3.9. Població Jove Ocupada per franges d'edat

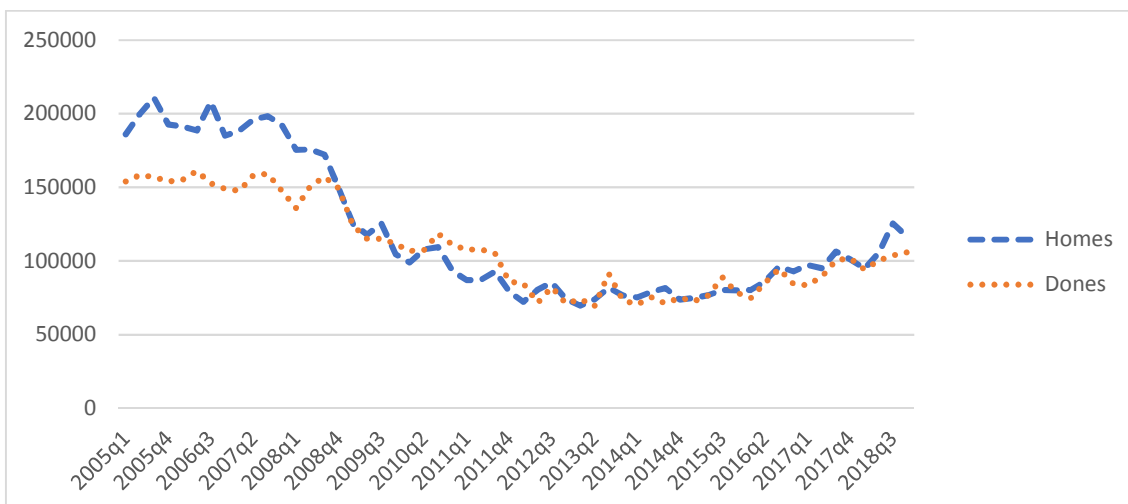

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Dividint els joves ocupats segons gènere, al Gràfic 3.10 es veu que el nombre de nois entre 16 i 24 anys d'edat era més elevat del nombre de noies amb la mateixa franja d'edat abans del començament de la recessió econòmica. Durant la fase de contractura del mercat laboral, fins i tot en algun període el nombre de noies 16-24 ocupades era lleugerament més elevat que el de nois i posteriorment s'observa convergència en el nombre d'ocupats segons gènere. Tenint en compte la major proporció de nois que de noies entre 16 i 24 anys sobre el total, es pot deduir com la pujada de l'ocupació entre els joves dels darrers anys ha beneficiat en mesura major l'ocupació femenina. Les xifres per les persones joves 16-24 ocupades el tercer trimestre del 2018 indiquen que 116429 son homes i les restants 106019 son dones.

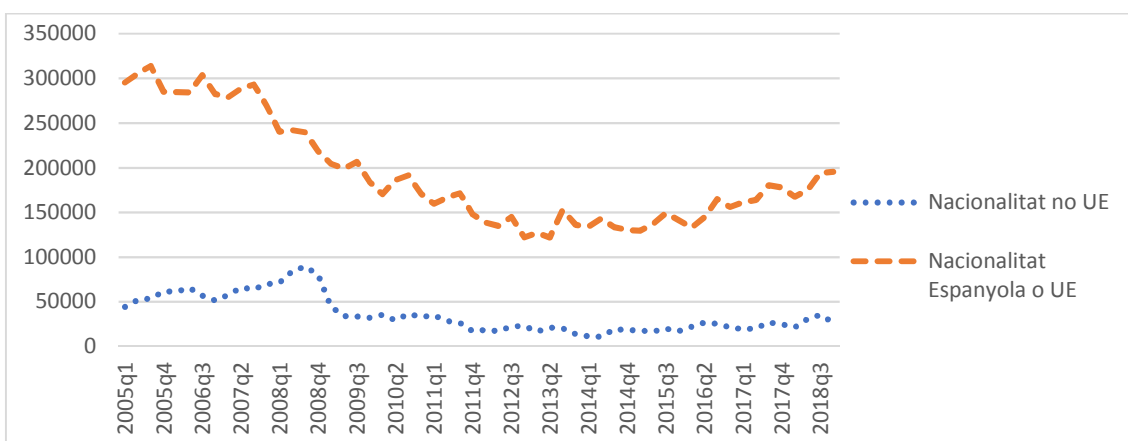
Gràfic 3.10. Població 16-24 Ocupada per Gènere

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Si es separa la població jove ocupada segons la nacionalitat (Gràfic 3.11) s'observa com, coherentment amb la informació sobre activitat de les persones joves, l'evolució a la alça del nombre de persones joves ocupades és evident entre les que tenen nacionalitat espanyola o de la Unió Europea, tot i que també per les que tenen altres nacionalitats (que sumen 26994 individus) es detecta una tendència positiva, menys pronunciada que pels primers.

Gràfic 3.11. Població 16-24 Ocupada segons Nacionalitat

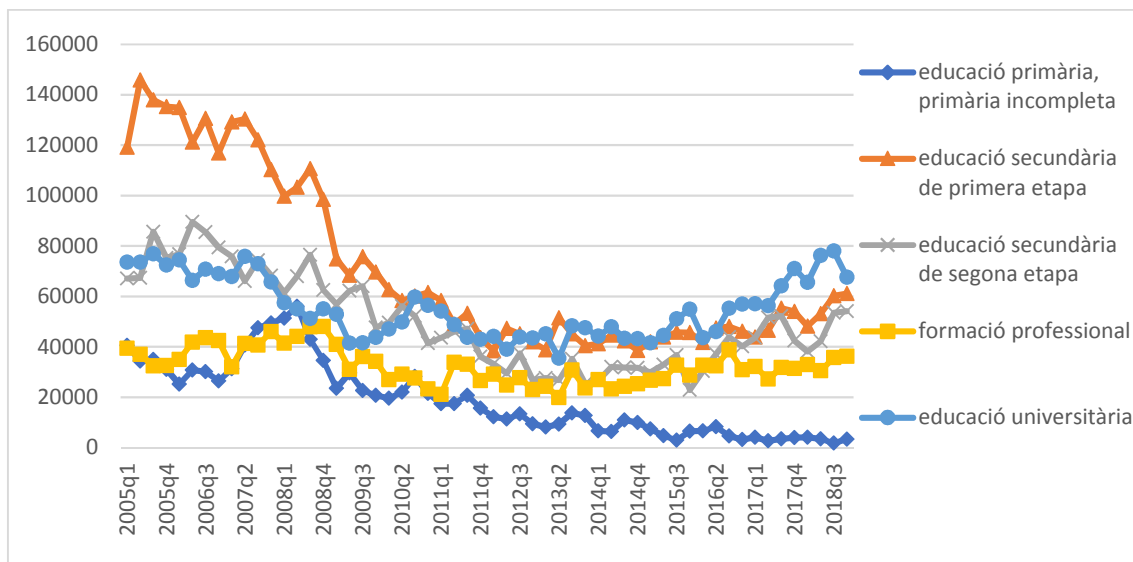

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Al gràfic 3.12 es distingeixen les persones joves ocupades d'acord amb l'educació completada. Aquest gràfic assenyalava que la baixada en el nombre de persones joves

ocupades és especialment pronunciada entre les que tenen estudis obligatoris o inferiors (tot i que cal tenir en compte la pèrdua de pes d'aquest col·lectiu tal i com s'ha comentat anteriorment). A més a més, cal destacar la forta pujada en el nombre de persones joves ocupades amb estudis universitaris, per a les quals també l'efecte de la crisi ha estat menys pronunciat pel que fa a l'ocupació. També es remarcable la lleugera pujada en el nombre de persones joves amb estudis de formació professionals que es troben ocupades (més moderada que pels altres col·lectius també a causa del nombre relativament reduït de persones joves que trien aquest itinerari formatiu), fet que apunta a una possible millora de la inserció laboral d'aquest grup en els propers anys.

Gràfic 3.12. Població 16-24 Ocupada segons Nivell Educatiu

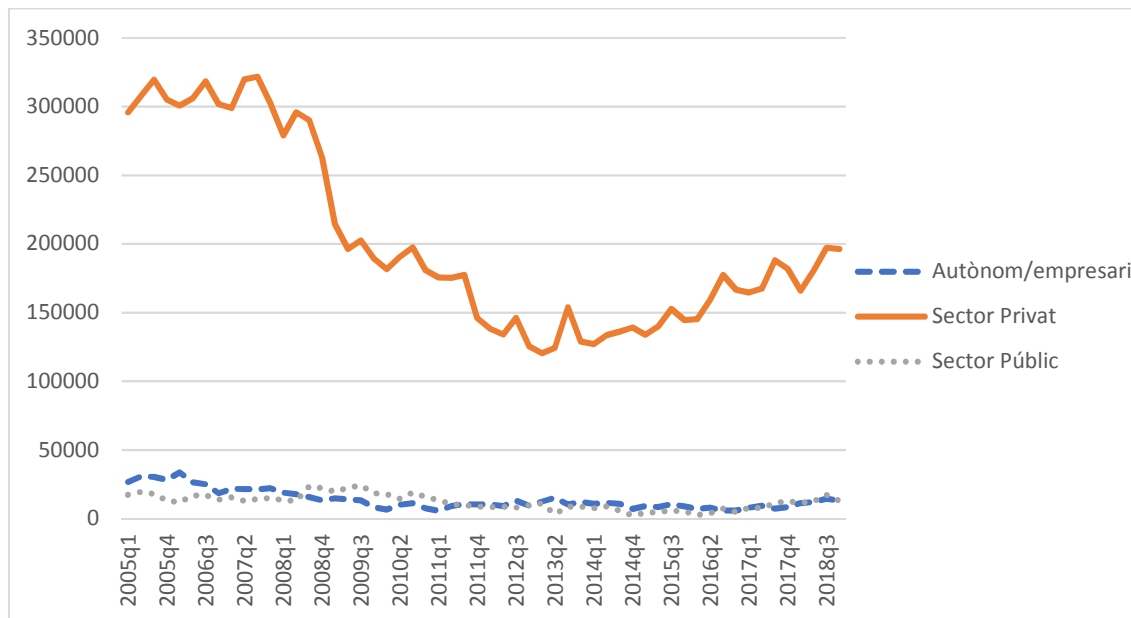

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Entre els joves ocupats també s'ha considerat rellevant distingir segons algunes característiques ocupacionals. En primer lloc, al gràfic 3.13 es mostra l'evolució del nombre de persones joves ocupades segons situació laboral, definida en termes d'ocupació en el sector privat, en el sector públic o auto-ocupació. Com es pot veure, la gran majoria de persones joves ocupades es troben al sector privat, que també representa el sector on més s'ha generat nova ocupació en els últims anys en termes absoluts (i on més llocs de treball s'han destruït durant la crisi). No obstant, en els últims dos anys també es detecta un increment del nombre de persones joves ocupades tant en el sector públic com d'autònoms o empresaris. En el quart trimestre del 2018, 196269

persones joves 16-24 estaven ocupades en el sector privat, 12967 treballaven en el sector públic i 13212 eren autònomes o empresaries.

Gràfic 3.13. Població 16-24 Ocupada segons Situació Laboral

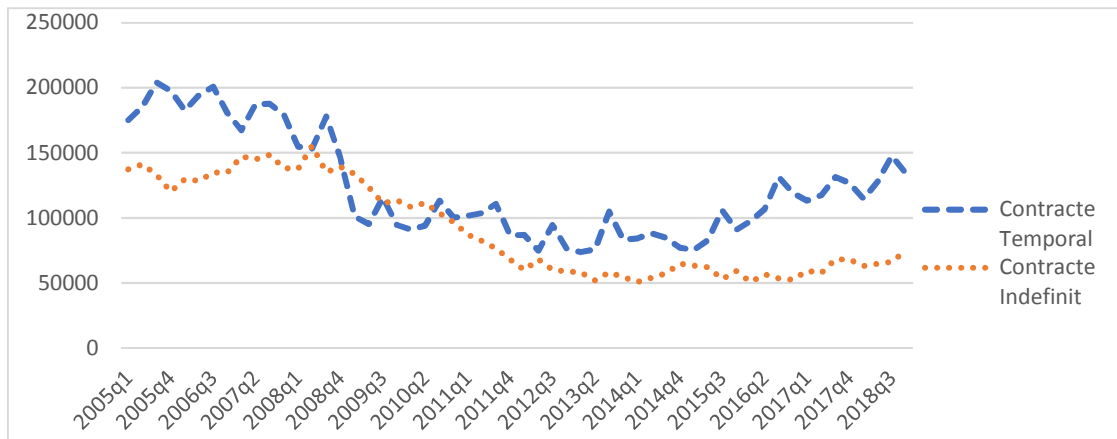

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Un altre element important és el tipus de contracte, atès que determina l'estabilitat laboral que representa un problema important pel jovent. De fet, d'acord amb la informació continguda al gràfic 3.14, la creació d'ocupació observada en els darrers anys s'ha produït sobretot amb contractació temporal (134218 joves en el quart trimestre del 2018), mentre que la contractació indefinida mostra un patró relativament estable des del començament de la recuperació econòmica.

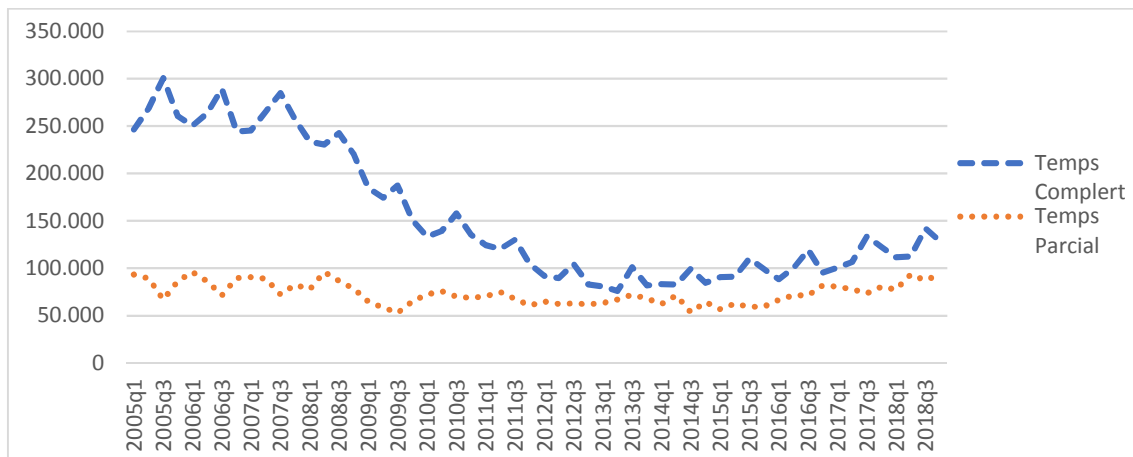
Considerant el tipus de jornada laboral (gràfic 3.15), es veu com la reducció de les persones joves ocupades durant la recessió econòmica es va produir sobretot entre les que treballaven a temps complet. Aquest col·lectiu també representa el gruix de l'increment d'ocupació juvenil més recent, tot i que les dades també indiquen una certa pujada del nombre de persones joves ocupades a temps parcial (93826 en l'últim període observat).

Gràfic 3.14. Població 16-24 Ocupada segons Tipus de Contracte

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Gràfic 3.15. Població 16-24 Ocupada segons Jornada Laboral

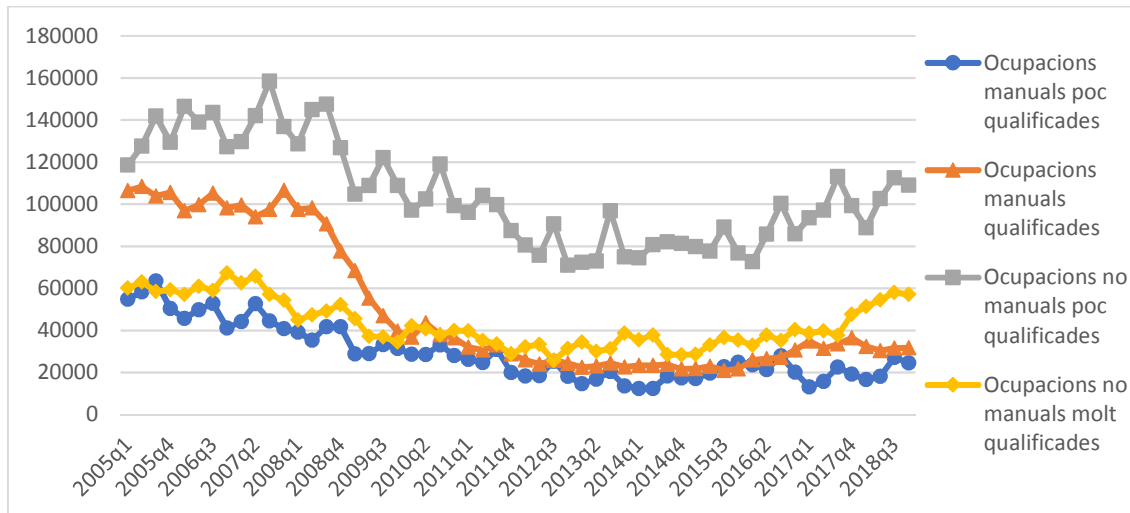

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

El tipus d'ocupació de les persones joves també resulta ser un element important a tenir en compte. Al gràfic 3.16 es mostra la població 16-24 ocupada segons grans blocs ocupacionals per període analitzat. En primer lloc, es pot observar com la destrucció d'ocupació juvenil durant la contracció del mercat laboral es va produir sobretot en ocupacions no manuals poc qualificades i en ocupacions manuals qualificades, sent l'últim grup el que experimenta la davallada més pronunciada. En canvi, en el primer grup d'ocupacions no manuals poc qualificades on es produeix la majoria de l'increment de persones joves ocupades després de la crisi, tot i que cal destacar també que el nombre de persones joves ocupades en ocupacions no manuals qualificades no només s'ha mantingut més estable al llarg del temps, sinó que també ha anat pujant de manera

relativament pronunciada el els últims anys, coincidint amb l'increment de persones joves ocupades amb estudis superiors.

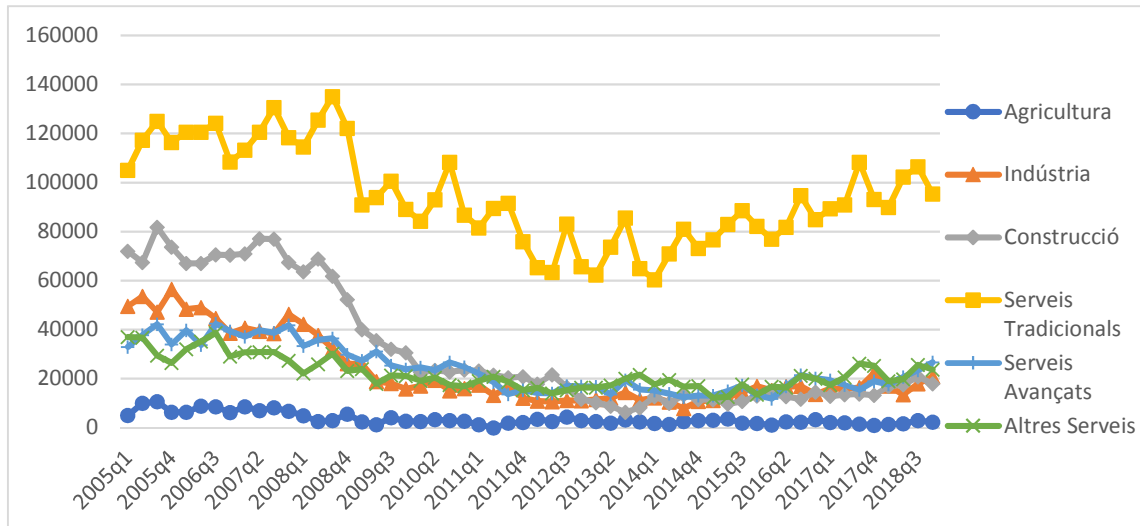
Gràfic 3.16. Població 16-24 Ocupada segons Ocupació

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Finalment, al gràfic 3.17 es pot veure com el sector on s'ha reduït més el nombre de persones joves ocupades des de 2008 en endavant ha estat el de la construcció, que va ser un dels sectors més afectats per la crisi econòmica. El nombre de persones joves ocupades en aquest sector també torna a pujar lleugerament amb la recuperació econòmica, de forma semblant que al sector de l'indústria però en mesura menor que en el serveis, especialment els tradicionals on treballen la majoria de persones joves ocupades a Catalunya i pel qual s'ha experimentat la tendència incremental més pronunciada.

Gràfic 3.17. Població 16-24 Ocupada segons Sector d'Activitat

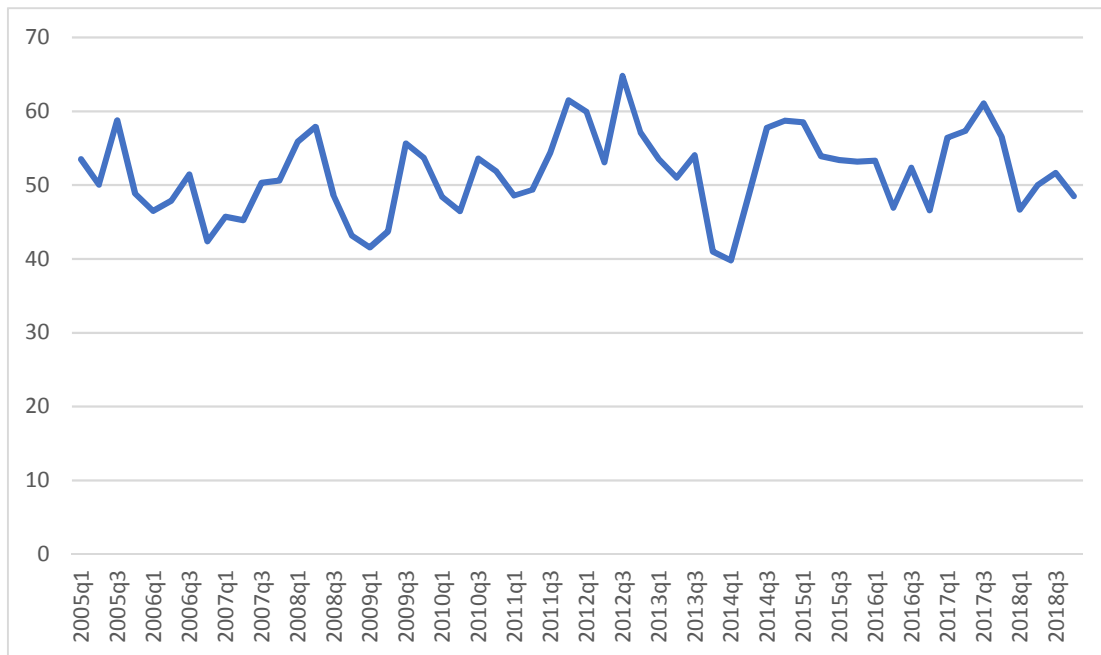

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Amb l'objectiu de caracteritzar millor la qualitat de l'ocupació de les persones joves a Catalunya, es consideren dues mesures àmpliament utilitzades per aquesta finalitat. El desajust educatiu en termes de sobrequalificació i els salaris. En primer lloc, el gràfic 3.18 mostra l'evolució del percentatge de persones joves sobrequalificades, calculat (a partir de les microdades EPA) segons la metodologia EUROSTAT que considera la fracció d'individus amb estudis superiors en ocupacions de qualificació mitjana-baixa³, sobre el total d'individus en aquestes ocupacions. De manera consistent amb altres estudis sobre el fenomen del desajust educatiu, la fracció de persones joves (16-24) sobrequalificades a Catalunya és elevada i es situa al voltant del 50%, de forma estable al llarg del període observat. Tot i que cal tenir en compte que dins del conjunt d'individus analitzats una fracció rellevant no té estudis superiors (84% durant l'últim trimestre del 2018) però que també una part podria accedir a la universitat més tard, aquesta evidència mostra com la qüestió de la sobrequalificació representa una problemàtica rellevant pel jovent de Catalunya (així com pel conjunt de la població).

Gràfic 3.18. Proporció persones joves (16-24) amb estudis superiors sobrequalificades

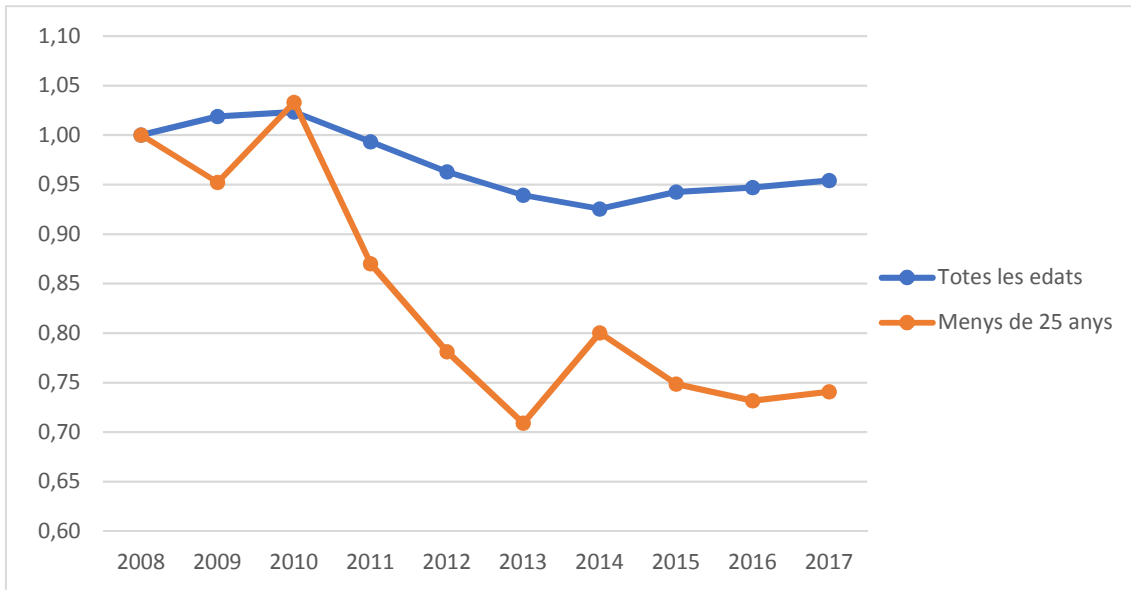
³ Es consideren ocupacions de qualificació mitjana baixa 1) Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina, 2) Treballadors dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors, 3) Treballadors dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors, 4) Treballadors qualificats en el sector agrícola, ramader, forestal i pesquer, 5) Artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors d'instal·lacions i maquinària), 6) Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors i 7) Ocupacions elementals, d'acord amb la classificació CNO11.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Finalment, s'analitza l'evolució dels salaris dels joves, també expressat en termes relatius respectes al salaris del conjunt dels treballadors, a partir de les dades de l'Enquesta d'Estructura Salarial 2008-2017. Per fer-ho, primer s'han convertit els salaris anuals en termes reals, considerant l'evolució de l'Índex de Preus al Consum de Catalunya, i després s'ha expressat la informació en forma d'índex respecte al primer període observat (2008). El gràfic 3.19 mostra l'evolució d'aquest índex pel conjunt de les observacions de Catalunya així com per a les persones joves amb edat inferior als 25 anys. Com es pot observar, els salaris reals han baixat relativament al 2008 i només mostren una tendència a la recuperació (en termes reals) des del 2014 pel conjunt de treballadors, però la caiguda observada des del començament de la recessió entre el col·lectiu de les persones joves ha estat força més pronunciada, indicant que els joves ha perdut poder adquisitiu real de manera substancial durant el període analitzat.

Gràfic 3.19. Població: Evolució del salari real mig anual per treballador a Catalunya (2008=100)

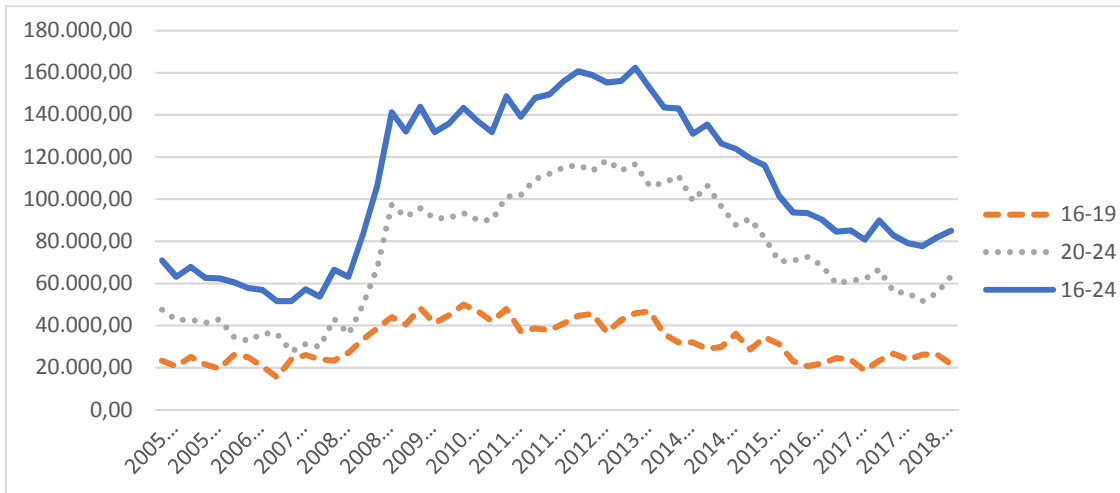

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta d'Estructura Salarial.

L'evolució del nombre de persones joves 16-24 aturats representa el complement respecte a les xifres d'activitat i ocupació en el mercat laboral, que juntament amb la caracterització de la població jove NOEF proporcionen una visió global de la situació del jovent en el territori de Catalunya. El gràfic 3.20 mostra el nombre de persones aturades per franges d'edat i indica com la forta pujada del nombre de persones joves aturades i la successiva reducció des del 2014 (menys pronunciada i més gradual que la pujada) es produeixen sobretot entre les persones joves amb edat superior als 19 anys, també d'acord amb les explicacions anteriors. Fent referència al quart trimestre del 2018, de les 84976 persones joves 16-24 aturades, 21583 tenien entre 16 i 19 anys, mentre que les 63393 restants tenien entre 20 i 24 anys.

Gràfic 3.20. Població Jove Aturada per franges d'edat

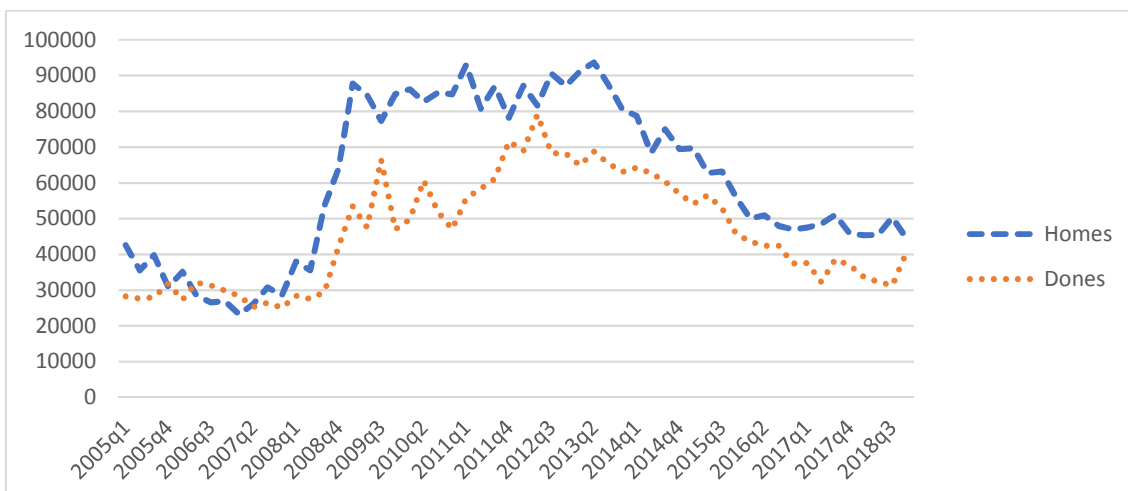

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

També s'observa com l'atur entre les persones joves sembla haver-se estabilitzat en els últims dos anys, tot i que caldrà veure l'evolució futura per confirmar aquesta estabilitat. El nombre de persones joves aturades de sexe masculí és més elevat que respecte al gènere femení, tot i que les xifres son molt semblants al principi del període i en mesura menor al final (gràfic 3.21). És a dir, durant la crisi el nombre de nois aturats va pujar més que el nombre de noies (40616 en l'últim trimestre del 2018), fet que és coherent amb les xifres d'activitat i ocupació descrites anteriorment.

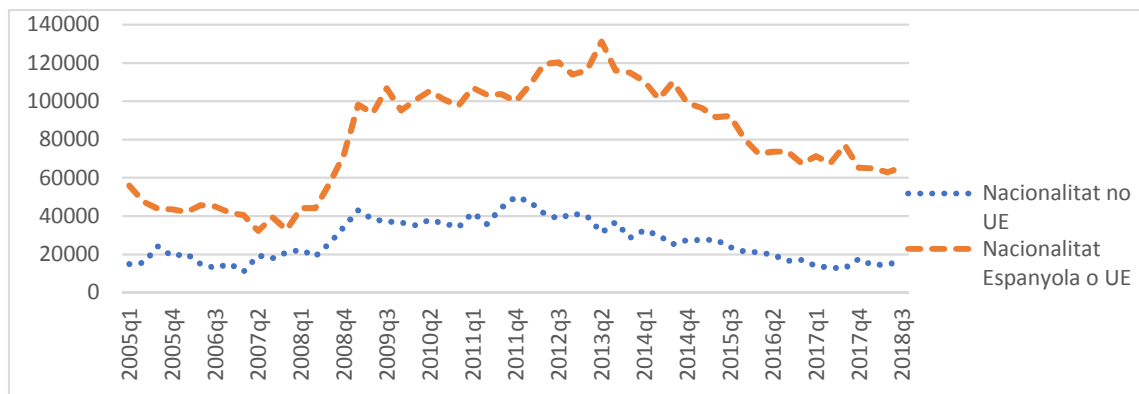
Gràfic 3. 21. Població 16-24 Aturada per Gènere

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Tenint en compte la nacionalitat (gràfic 3.22), es veu que la majoria de persones joves aturades tenen nacionalitat Espanyola o de la UE, que també representen la proporció més important de persones joves actives, però la tendència a la reducció en el nombre de persones joves aturades en els primers anys de recuperació ha estat més pronunciada entre aquest col·lectiu respecte als que tenen altres nacionalitats (16306 en el quart trimestre del 2018).

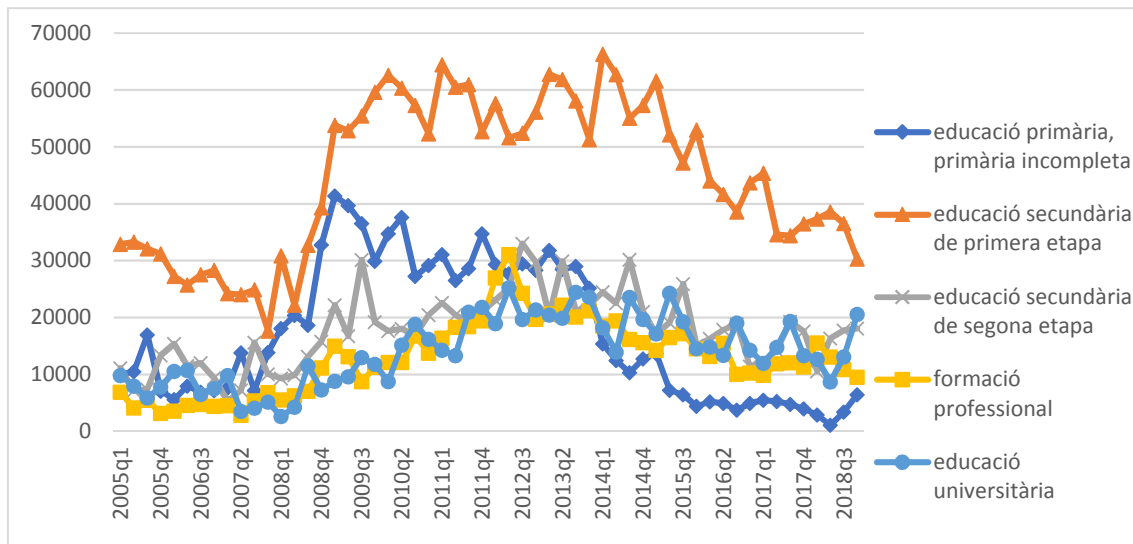
Gràfic 3.22. Població 16-24 Aturada segons Nacionalitat

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Si es separen les persones joves de 16-24 anys en condició d'atur segons el seu nivell educatiu (gràfic 3.23) es pot apreciar com, entre les que tenen estudis secundaris obligatoris, la reducció en el nombre de persones aturades tendeix a produir-se després que pel conjunt de persones joves, indicant els problemes d'ocupabilitat persistents entre aquest col·lectiu de persones joves amb poca formació. En canvi, la pujada del nombre de persones aturades durant la crisi és significativament menys pronunciada entre les personesjoves que tenen educació universitària i també formació professional, que han experimentat un impacte menor de la contracció del mercat laboral.

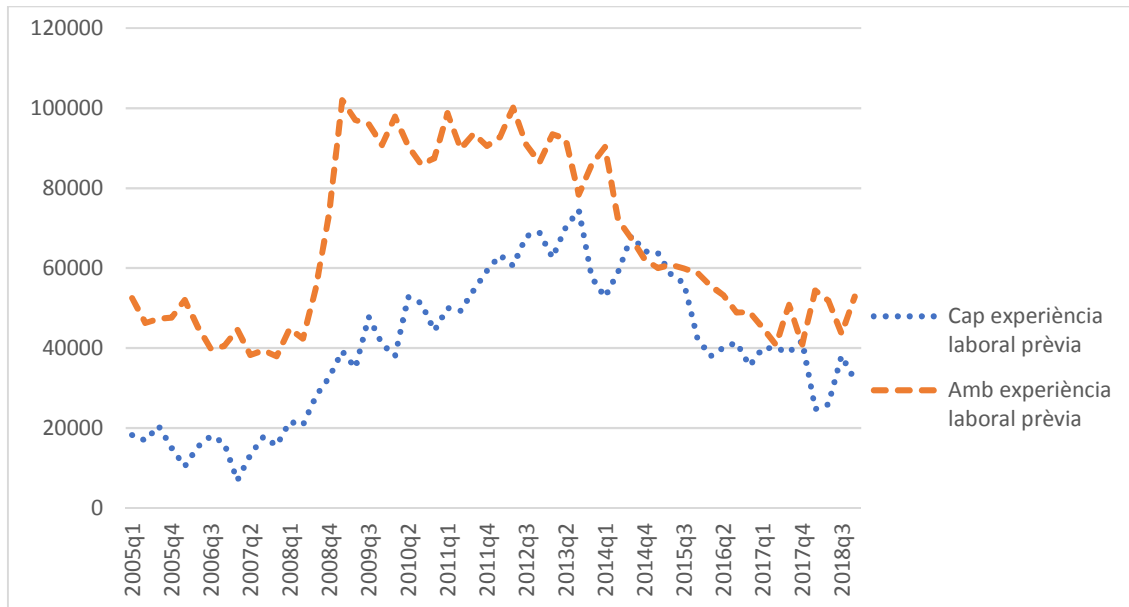
Gràfic 3.23. Població 16-24 Aturada segons Nivell Educatiu

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

També es rellevant separar les persones joves aturades segons l'experiència laboral prèvia, com es fa al gràfic 3.24. Aquí es veu com l'atur va pujar de forma molt immediata entre les persones que tenien alguna experiència laboral, que en major mesura van ser les persones joves que van perdre la seva feina amb el començament de la crisi, mentre que les persones joves aturades sense cap experiència laboral tendeixen a augmentar fins al principi de la recuperació econòmica en 2014. Això s'explica pel fet que, durant la crisi, un nombre creixent de persones joves que sortia del sistema educatiu no trobava ocupació i s'inscrivien als registres de l'atur sense haver tingut mai cap experiència laboral. Successivament, s'observa una tendència a la convergència en el nombre de persones joves aturades amb i sense experiència laboral, que segueix el mateix patró a la baixa i un cert estancament en els últims dos anys.

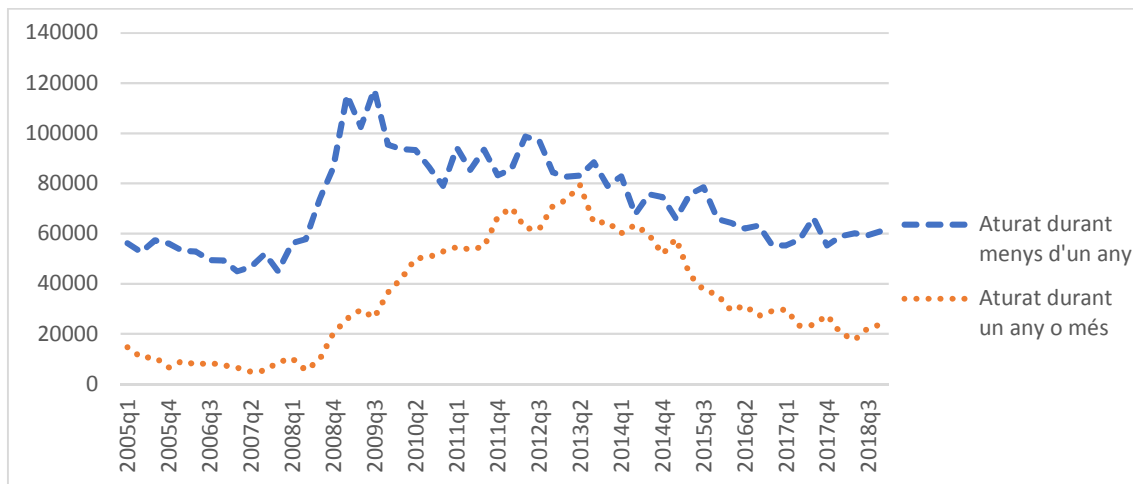
Gràfic 3.24. Població 16-24 Aturada segons Experiència Laboral Prèvia

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Finalment, es segmenta la població jove aturada en funció de la durada de l'atur, que també representa un element important per a l'efecte de estigma que i depreciació del capital humà que es produeixen amb l'increment del temps passat en condició d'atur. Al gràfic 3.25 s'evidencia que hi va haver un fort increment de l'atur entre les persones que portaven menys d'un any en coincidència amb el començament de la crisi, que són les que tenien feina i la van perdre just abans o bé les que per algunes raons es trobaven en condició d'atur abans del començament de la recessió. En canvi, el nombre de persones aturades amb un any o més en condició d'atur puja de manera més gradual fins a finals de 2013, també per l'efecte de composició degut a que part de les persones aturades que prèviament portaven menys d'un any a l'atur es van quedar en aquesta situació durant més temps. En el tercer trimestre del 2018, aquest col·lectiu de persones joves estava format per 23845 individus. Coherentment, aquest últim col·lectiu representa el que ha experimentat una major baixada en termes absoluts, mentre que la reducció de l'atur entre els que porten menys d'un any sense ocupació però buscant-la activament ha estat més gradual.

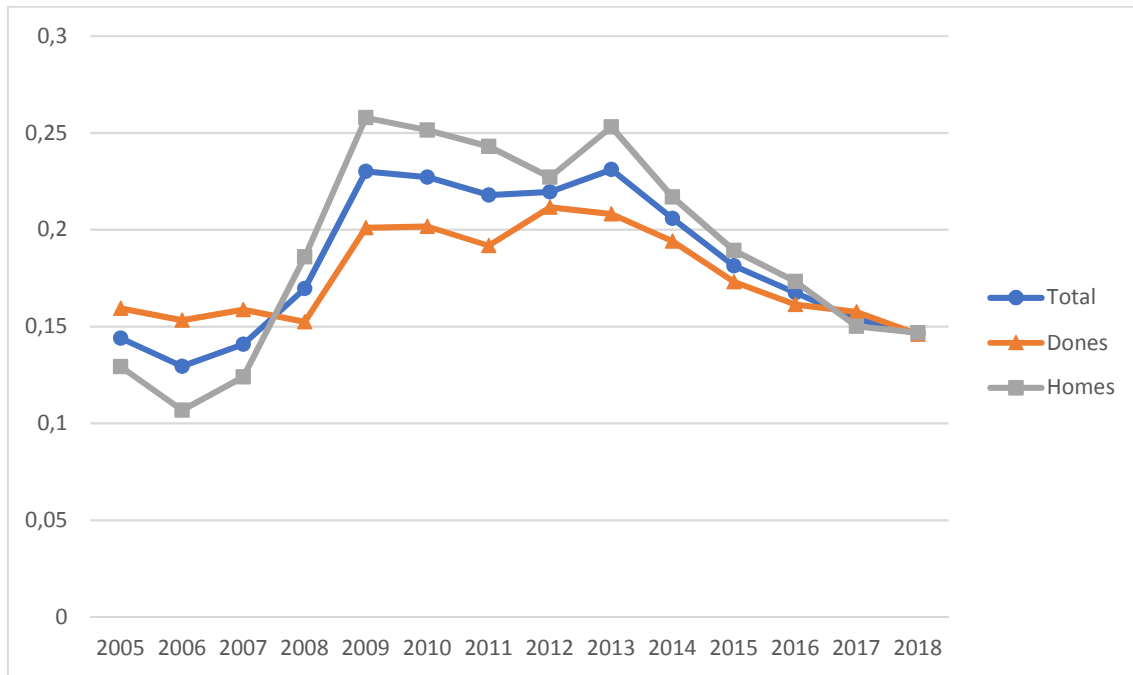
Gràfic 3.25. Població 16-24 Aturada segons Durada de l'Atur

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Per finalitzar la descripció de la situació de les persones joves en relació al mercat de treball, a continuació es posa el focus en un col·lectiu molt específic, que representa un dels objectius principals de les polítiques adreçades al jovent: les persones joves que ni estan ocupades ni es troben en procés d'educació o formació, que es solen anomenar NOEF. Aquest grup de persones joves està exposat a un elevat nivell de vulnerabilitat i a un fort risc d'exclusió social, amb totes les implicacions negatives que aquestes condicions poden tenir en quant a efectes negatius sobre salut física i/o mental, participació en activitats delictives i subseqüents problemes legals. El gràfic 3.26 mostra l'evolució de la taxa de NOEF a Catalunya des del 2005 fins al 2018. Les taxes anuals de NOEF es calculen a partir de les microdades de la EPA. A més a més, la informació s'agrupa a nivell anual, per tal d'evitar fluctuacions estacionals en les respostes de les persones joves enquestats que es fan servir per definir els NOEF (per exemple, si l'enquesta es fa a l'estiu una persona jove inscrita en algun curs escolar podria dir que no treballa ni busca feina ni està estudiant, només perquè es troba en les vacances estiuenques).

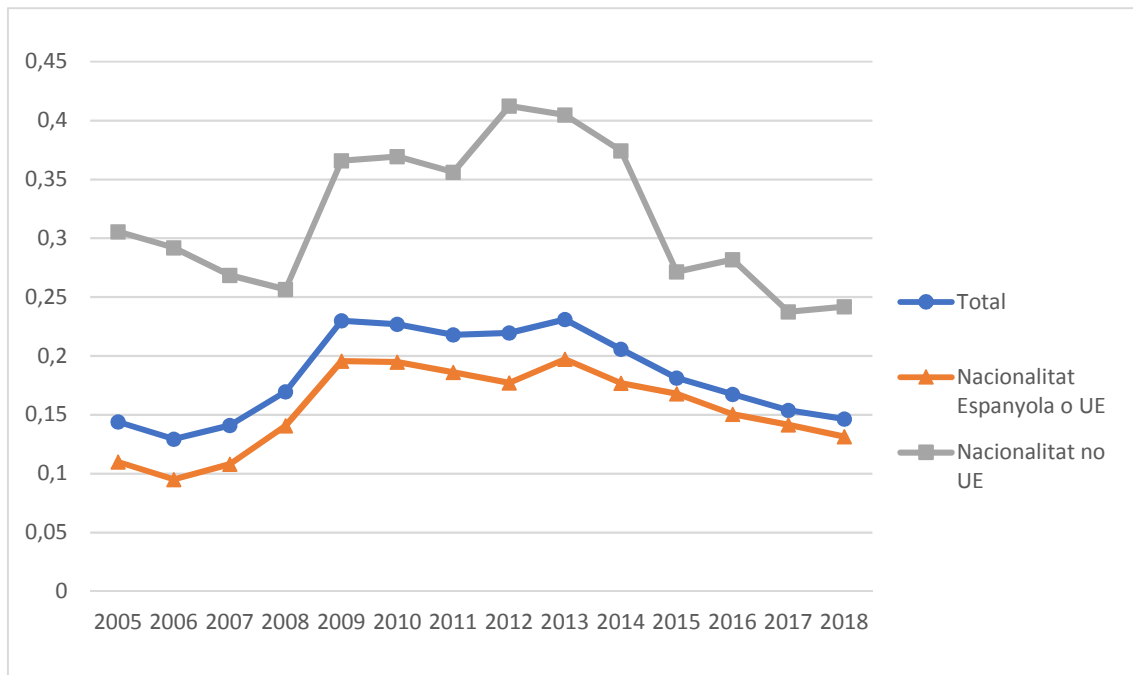
Gràfic 3.26. Proporció d'Individus 16-24 NOEF per Gènere

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Com es pot apreciar, la incidència dels NOEF entre les persones joves de 16-24 anys a Catalunya ha augmentat de forma notable amb el començament de la crisi econòmica, per mantenir-se constant fins a finals del 2013. Després s'observa una clara baixada, però amb una tendència a l'estabilització en els darrers dos anys, a nivells lleugerament més alts del que s'observaven al principi del període analitzat. Considerant l'evolució la proporció de NOEF separatament entre homes i dones es detecta que si bé la seva incidència era major al principi del període observat, durant la crisi la taxa de NOEF entre les persones joves de sexe masculí va pujar de manera més pronunciada que entre les dones, però s'observa una tendència a la baixa i convergència entre els dos col·lectius al final del període, coincidint amb la recuperació econòmica. En el següent gràfic (3.27) la taxa de NOES es calcula separatament segons la nacionalitat de les persones joves.

Gràfic 3.27. Proporció d'individus 16-24 NOEF segons Nacionalitat

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

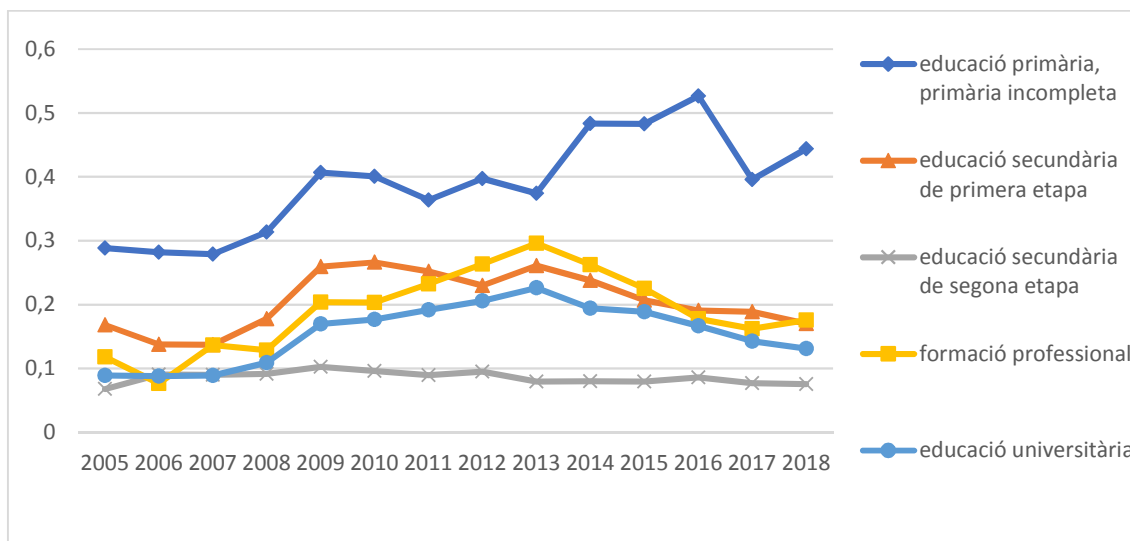
Com es pot observar, la incidència dels casos de NOEF és especialment elevada entre les persones que tenen nacionalitat no Europea, que mostren no només una major pujada en els períodes de recessió, sinó també un nivell més elevat al final del període considerat amb una tendència a l'estabilització. Finalment, el gràfic 3.28 mostra l'evolució de la taxa de NOEF calculada separatament per diferents nivell educatiu. Resulta evident que la presència relativa de persones joves ni ocupades ni en educació o formació és força elevada i segueix una clara tendència incremental (almenys fins al 2015) entre les persones joves 16-24 que només tenen estudis primaris complets o incomplets, que son les que més es troben exposades a aquesta condició sociolaboral. A més a més, resulta rellevant destacar que la incidència de NOEF entre persones joves amb estudis secundaris obligatoris va créixer de forma important durant la crisi (i fins i tot una mica abans del seu començament en 2008) per després mantenir-se constant durant un període relativament llarg. També és important considerar l'evolució de la taxa de NOEF entre les persones joves amb formació professional que, tot i sent menor que per les persones joves amb estudis secundaris obligatoris, tendeix a incrementar fins al 2013. No obstant, en els últims tres anys la presència de NOEF entre persones joves amb formació professional ha baixat notablement, mostrant valors semblants a la taxa observada pels que tenen estudis obligatoris. Aquest fet apunta a una millora en

l'ocupabilitat de les persones joves amb formació professional, que també s'ha evidenciat en els apartats anteriors, tot i que caldrà constatar-la amb dades futures per entendre si es tracta d'un fenomen transitori o bé d'una millora estructural de la condició de les persones joves amb formació professional.

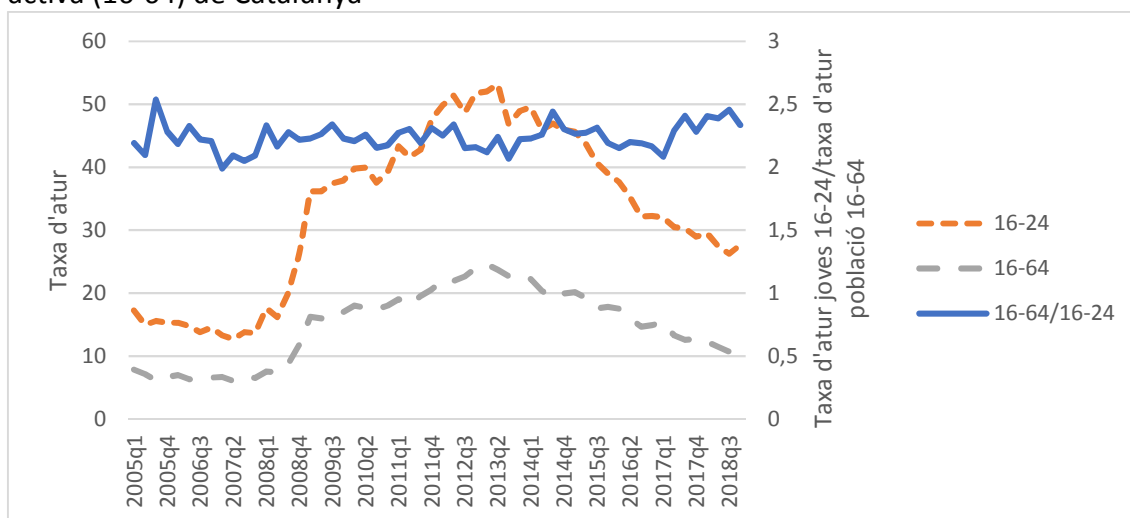
Gràfic 3.28. Proporció d'individus NOEF segons nivell educatiu

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

Per completar la caracterització de la situació de les persones joves en el mercat laboral de Catalunya, per últim es presenta una comparació de l'evolució temporal dels dos aspectes principals (situació d'atur o NOEF) en termes relatius, tant respecte al conjunt de la població de Catalunya i dividint per franges d'edat entre les persones joves, com considerant la situació del jovent del conjunt d'Espanya i de la Unió Europea (28 països).

Gràfic 3.29. Evolució de la taxa d'atur entre els joves 16-24 i pel conjunt de la població activa (16-64) de Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de Població Activa.

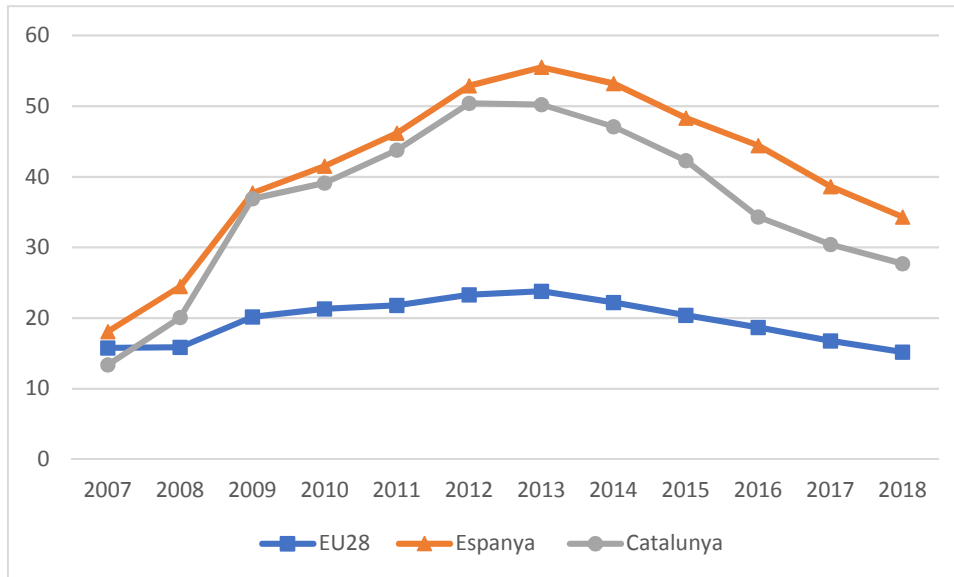
Per fer-ho, s'utilitzen dades procedents de la base de dades de joventut de l'Eurostat⁴, que proporciona informació homogènia i comparable entre els diferents països a nivell NUTS2, que per tant permeten identificar la situació de Catalunya separatament. En aquest cas, la població de referència són les persones joves amb edat compresa entre 15 i 24 anys, que és la que proporciona Eurostat, i el període d'anàlisi és el que va entre el 2007 i el 2018 per tal de mantenir la comparabilitat de les sèries.

Al gràfic 3.30 es mostren les proporcions de persones joves entre 15 i 24 anys que es troben en situació d'atur (no ocupades però buscant feina activament) en els tres àmbits territorials. Com es pot veure, l'atur entre les persones joves és significativament més alt a Espanya i a Catalunya respecte al conjunt de Països Europeus. A més a més, la pujada de l'atur durant la fase de crisi econòmica va ser molt més elevada a Espanya i a Catalunya relativament als països de la UE28. Finalment, es pot observar que si bé fins al 2012 la taxa d'atur entre les persones joves a Catalunya i a Espanya era semblant, a partir de llavors la reducció de l'atur entre les persones joves ha estat més pronunciada a Catalunya. No obstant la millora recent, els nivells d'atur entre el jovent segueixen sent força més elevats que per altres països de la UE. Específicament, a l'any 2018, la taxa d'atur entre els joves de 15 i 24 anys va ser 34.3% pel conjunt d'Espanya i 27.7% a Catalunya respecte al 15.2% del conjunt de països EU28.

Gràfic 3.30: Taxa d'atur de les persones joves 15-24 a Catalunya, Espanya i a la Unió Europea

---

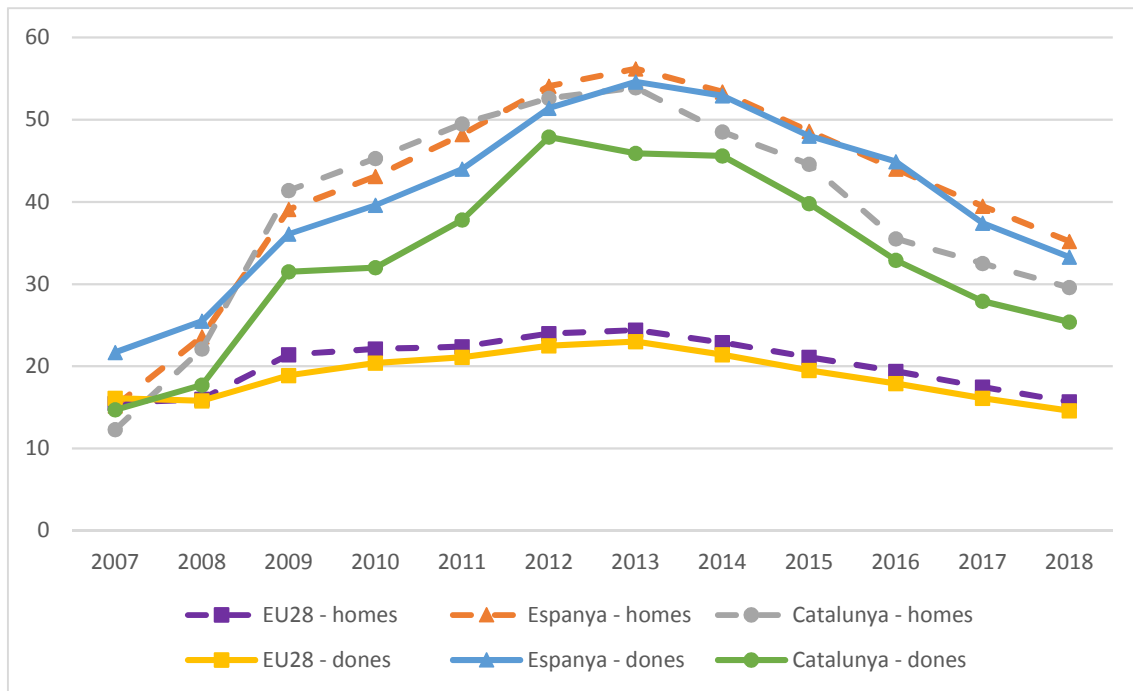
⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/youth/data/database>

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT, INE i Eurostat.

Al gràfic 3.31 es presenta la mateixa evidència sobre la incidència de l'atur entre les persones joves a Catalunya, Espanya i EU28 dividint segons gènere. Si bé l'evolució temporal de la taxa d'atur segueix un patró semblant per homes i dones en les tres realitats territorials, els nivells són marcadament diferents. Concretament, la taxa d'atur entre persones joves 15-24 és molt semblant entre homes i dones pel conjunt de la Unió Europea, mentre que les diferències entre homes i dones són força pronunciades a Catalunya i a l'Estat Espanyol, sent generalment més elevades pel gènere masculí (en part per la menor activitat laboral entre les dones), tot i que s'observen canvis temporals. En específic, si bé pel conjunt d'Espanya s'observa una convergència en la taxa d'atur entre homes i dones (que era més baixa pel segon grup durant el principi del període), l'atur entre les dones és persistentment més baix respecte al que s'observa entre homes pel cas de Catalunya. A més a més, l'atur femení a Catalunya també és significativament menys pronunciat respecte al conjunt d'Espanya (pel 2018, 33.3% en el conjunt d'Espanya i 25.4% a Catalunya), mentre que les diferències entre homes són menys importants, tot i augmentar al final del període a causa de la major reducció de l'atur entre les persones joves a Catalunya en relació a la resta de CCAA Espanyoles (pel 2018, 35.2% en el conjunt d'Espanya i 29.6 a Catalunya).

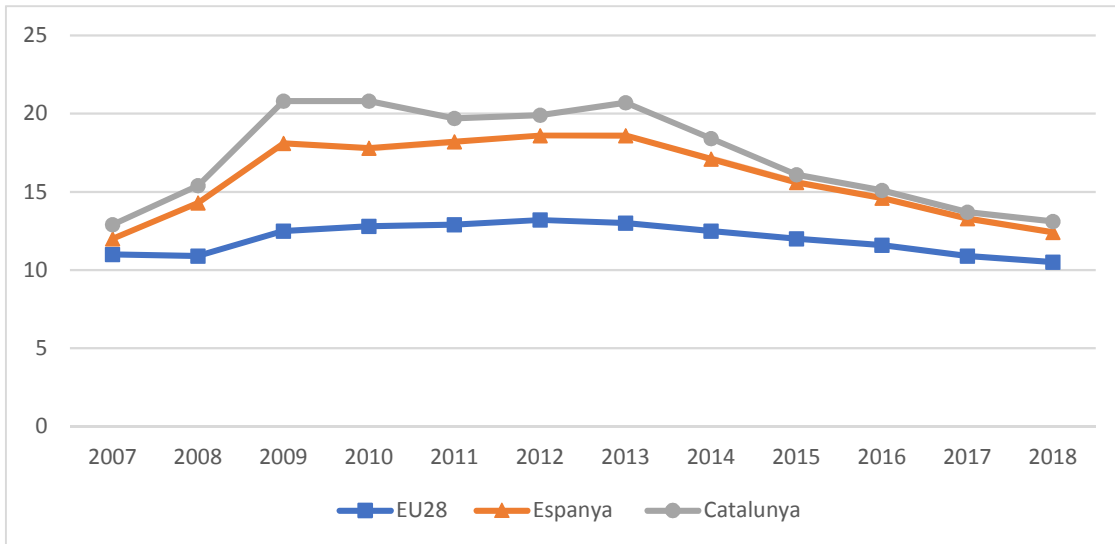
Gràfic 3.31. Taxa d'atur de les persones joves 15-24 Aturades a Catalunya, Espanya i a la Unió Europea segons Gènere

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT, INE i Eurostat.

En segon lloc es considera rellevant analitzar l'evolució de la població NOEF en el col·lectiu de joves 15-24 a Catalunya, Espanya i a la Unió Europea. Per aconseguir aquesta finalitat, el gràfic 3.32 representa els patrons temporals de la taxa de persones joves 15-24 en condició de NOEF en els tres àmbits territorials d'anàlisi. Com es pot observar, la incidència de la situació de NOEF és força més pronunciada a Catalunya i a Espanya que en el total EU28 durant el període de crisi econòmica i, d'acord amb l'evidència discutida en l'apartat anterior pel cas específic de Catalunya, tendeix a reduir-se només després de l'any 2013. Tot i observant-se una certa convergència respecte als nivells europeus, els casos de NOEF segueixen sent més freqüents a l'Estat Espanyol. A més a més, aquesta situació és relativament més recurrent a Catalunya que en el conjunt de l'Estat Espanyol, especialment durant el període de recessió econòmica, encara que des del 2015 les diferències en la taxa de NOEF entre Catalunya i el conjunt d'Espanya son mínimes (13.1% i 12.4% respectivament, respecte al 10.5% de la EU28).

Gràfic 3.32. Percentatge de Persones Joves 15-24 NOEF a Catalunya, Espanya i a la Unió Europea

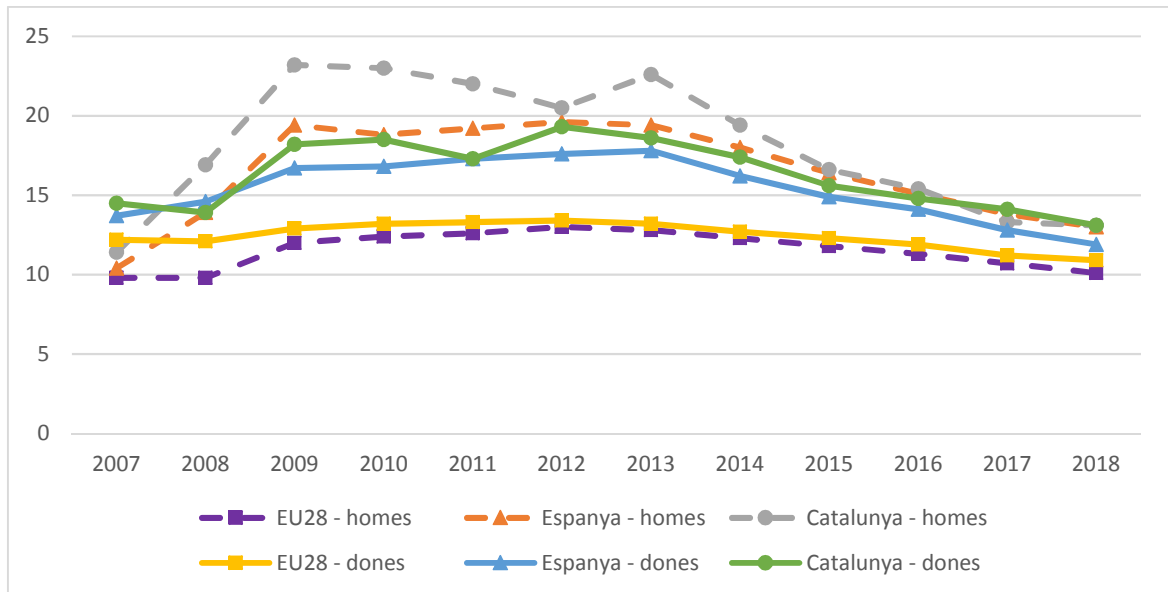

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT, INE i Eurostat.

Finalment, el gràfic 3.33 proporciona la informació sobre la taxa de NOEF a Catalunya, Espanya i EU28 separatament per homes i dones. Coherentment amb el que s'observa per la taxa d'atur, no hi ha importants diferències de gènere en la proporció de persones joves 15-25 NOEF a la Unió Europea. No obstant, hi ha relativament més nois NOEF que noies NOEF tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya (sent les taxes més elevades en el primer cas), però en els darrers anys observats s'observa una tendència a la convergència en la taxa de NOEF entre homes i dones, tant a Catalunya com a la totalitat de l'Estat Espanyol.

Gràfic 3.33. Percentatge de Persones Joves 15-24 NOEF a Catalunya, Espanya i a la Unió Europea segons Gènere

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT, INE i Eurostat.

4. Anàlisi de les avaluacions d'implementació i impacte realitzades fins el moment

A l'estudi realitzat al 2016⁵ "La Garantia Juvenil a Catalunya: Caracterització de la població i disseny de l'avaluació d'impacte" es realitza una caracterització de la població NOEF a Catalunya, així com les persones joves inscrites al registre de garantia juvenil i que han participat a les diferents accions impulsades pel SOC. L'anàlisi realitzada mostra que de les 234.358 persones joves NOEF d'entre 15 i 29 anys que hi havia a Catalunya l'any 2015, 46.100 s'havien inscrit al Registre. El SOC va contactar amb les 46.100 persones joves inscrites al registre i d'aquestes, 37.356 van participar en diferents accions i programes durant 2015 i la primera meitat de 2016, (36.212 de les quals ho van fer en programes específics de Garantia Juvenil) mentre que, en canvi, les 8.744 persones joves restants, no van participar en cap programa addicional dels que se'ls hi van oferir des del SOC. És possible que una bona part d'aquest grup deixessin de ser elegibles per a participar en alguna acció dins aquest programa després d'aquest primer contacte. Les 37.356 persones joves que van participar en algun d'aquests programes ho van fer, en promig, 2,81 vegades, és a dir, van formar part de més d'una actuació, la majoria de les quals van ser d'orientació (com era d'esperar), seguides d'accions de formació i programes experimentals, sent aquest un dels principals trets de la implementació de la Garantia Juvenil a Catalunya.

L'avaluació realitzada a l'Estat Espanyol durant 2018⁶ va aconseguir inscriure en el sistema fins a finals de 2017 a més d'un milió de persones joves (1.056.783), arribant al 98% de les persones joves que ni estudien ni treballen si es pren com a criteri no haver rebut educació, formació o ocupació el dia anterior. Ara bé, cal destacar que aquestes taxes serien inferiors si es pren com a criteri les quatre setmanes anteriors i que es van

---

5

https://wwwc.oficinadetreball.gencat.cat/socweb/export/sites/default/socweb_ca/web_institucional/fitxers/AVALUACI_x_GJ_DEF.pdf

⁶ https://serveiocupacio.gencat.cat/web/.content/01_soc/servei-public-docupacio-de-catalunya-soc/el-fons-social-europeu-a-catalunya/Periode-2014-2020/programa-docupacio-juvenil-2014-2020/Resumen-ejecutivo-II-Evaluacion-IEJ-2018-ES.pdf

produir majoritàriament durant 2016 i 2017, una tendència similar a l'observada a Catalunya.

Gairebé el 70% (69,3%) de les persones joves inscrites, és a dir, 734.840 havien participat en alguna acció de la Garantia Juvenil. El temps transcorregut entre la inscripció de la persona i l'inici d'una intervenció era de 101 dies amb la qual cosa s'aconseguien amb folgança els quatre mesos establerts en els objectius europeus. A finals de 2017 el 90,3% (663.863) de les persones participants en alguna acció l'havien finalitzat, la qual cosa indicaria també que les taxes de fidelització/retenció són altes. La mitjana d'actuacions per persona era de 3,3. En concret, en orientació havien participat 549.920 persones, en educació 96.017, en aprenentatge 83.016, en pràctiques 11.489, en emprenedoria 11.489 i en ocupació 113.657 persones. Els resultats en termes d'inserció de les persones joves participants també van ser bons, doncs un 55,5% es trobaven en situació d'alta en la Seguretat Social després dels 12 mesos posteriors a la finalització de les seves activitats, una xifra inferior, però, al 61,7% observat al conjunt de la Unió Europea. Les taxes de contractació indefinida s'han mantingut per sobre del 20% i tot que són baixes són molt superiors a la mitjana dels nous contractes signats a Espanya amb població jove, doncs només el 8,19 % en 2017 era indefinit.

A Catalunya les avaluacions de disseny, implementació i impacte realitzades fins el moment s'han centrat en dos programes concrets: Singulars i TLN mobilitat.

Pel que fa a Singulars, tal i com s'ha esmentat anteriorment, es tracta d'un programa experimental i innovador que pretén donar suport a activitats d'entitats i organitzacions que permetin detectar i millorar metodologies o enfocaments que tinguin un clar impacte sobre l'ocupabilitat de les persones joves. Des d'aquesta perspectiva, el programa ofereix una major flexibilitat a les entitats a l'hora de posar en marxa diferents actuacions que puguin donar resposta a les necessitats de les persones joves participants. Tal i com s'assenyala a l'avaluació realitzada del programa Singulars⁷ "La valoració dels resultats obtinguts pel Programa considerats des del punt de vista de la

---

⁷ https://serveiocupacio.gencat.cat/web/.content/01_soc/servei-public-docupacio-de-catalunya-soc/pla_destudis_i_avaluacions/Avalua_Projectes_Singulars_cat.pdf

innovació que era el seu objectiu principal, dependrà del que es faci amb ells. És a dir, una estratègia d'innovació no es pot valorar en el curt termini sinó que pren força a mesura que es gestionen els resultats, s'acumulen, es treuen ensenyaments i s'incorporen al saber fer de les polítiques d'ocupació." Des d'aquesta perspectiva, els autors de l'avaluació recomanen que es potenciï aquesta xarxa d'entitats (al voltant de 50) per tal de convertir-la en una xarxa intel·ligent d'aprenentatge que permeti valoritzar els resultats obtinguts dins les estratègies futures de les polítiques d'ocupació en l'àmbit català. També es recomana inserir aquest tipus d'actuacions dins un pla d'innovació dels Serveis Públics d'Ocupació de Catalunya, precisament amb l'objectiu d'incorporar-se a la seva base de coneixement i de contribuir de manera més decisiva al disseny de polítiques futures. Pel que fa als resultats obtinguts a nivell individual, la valoració qualitativa de les persones joves, més aviat negativa, contrasta amb els impactes positius en termes d'ocupació obtinguts a partir de l'anàlisi de les dades d'inserció laboral de les persones participants en comparació amb les persones joves que no havien participat en cap programa després de controlar per les seves característiques socio-demogràfiques. Molts de les persones joves enquestades manifesten que la participació als projectes no va acabar d'ajustar-se a les seves expectatives, però tampoc els resultats en termes d'inserció ja que les feines obtingudes no havien estat de la qualitat que esperaven tenint en compte els seus nivells de qualificació.

La participació del SOC a l'aliança TLN, formada per 12 socis europeus, va enriquir de manera substancial la seva cartera de serveis pel que al foment de la mobilitat. Tal i com s'ha explicat anteriorment, el programa es basa en la idea que la realització d'una estada de treball a l'estranger pot beneficiar les persones joves amb dificultats d'accés al mercat de treball ja que millorarà les seves competències específiques i transversals contribuint a facilitar la seva inserció laboral i la qualitat de les feines que puguin aconseguir un cop retornats a Catalunya. Per aquest motiu, la participació al programa no es limita a realitzar l'estada a l'estranger sinó que s'articula en un itinerari d'acompanyament i orientació previ a l'estada i un altre posterior que té com a objectiu ajudar a aconseguir un lloc de treball o bé retornar al sistema educatiu. Pel que fa a la

seva implementació, els autors de l'avaluació realitzada⁸ destaquen com a aspecte positiu l'elevada cobertura territorial de les entitats col·laboradores i la seva cooperació amb altres agents del territori així com la seva capacitat per atreure persones joves cap a una gran varietat de països de destinació. En aquest sentit, el perfil de les persones participants a la convocatòria avaluada van ser persones joves amb estudis post-secundaris sense experiència laboral. En relació als resultats obtinguts, la valoració de les persones participants és força satisfactòria. Es constata una clara millora de les competències específiques en l'àmbit dels idiomes així com una reorientació de la carrera professional en base a l'experiència internacional viscuda. Sembla, per tant, que el principal resultat del programa des d'aquesta perspectiva és "una millora en l'aprenentatge dels idiomes forans, i una maduresa personal tant per aprendre a desenvolupar-se fora de les zones de confort personal, com per tenir un temps per reflexionar sobre el seu futur i aclarir els seus objectius i prendre les decisions pertinents per afrontar-ho". En canvi, els resultats en termes d'ocupabilitat i qualitat de l'ocupació obtinguda no són tan favorables. Un percentatge molt elevat de les persones participants va trobar feina a la tornada i de manera molt ràpida però les feines obtingudes eren temporals i amb salaris relativament baixos en relació al seu nivell formatiu. A més, només una quarta part de les persones participants afirmen que les competències adquirides realment els hi varen ser útils professionalment els aprenentatges apresos, un aspecte que podria tenir relació amb les dificultats per a poder assignar pràctiques laborals directament relacionades amb els interessos de les persones joves. Pel que fa a l'eficiència, les dades disponibles en el moment de realitzar l'avaluació va posar de manifest que es tracta d'un programa costós en termes del finançament dedicat a cada persona participant i que, per tant, caldrà valorar fins a quin punt es tracta d'un tipus d'intervenció que es podria estendre a un major nombre de participants si no hi ha una evidència clara en relació als impactes sobre els participants.

Aquests resultats també estan en línia amb les avaluacions realitzades a nivell europeu. En concret, l'informe "The Youth Guarantee in light of changes in the world of work:

---

⁸ https://serveiocupacio.gencat.cat/web/.content/01_soc/servei-public-docupacio-de-catalunya-soc/pla_destudis_i_avaluacions/Avalua_TLN_2015_cat.pdf

Youth Guarantee: Intervention Models, Sustainability and Relevance”⁹ sintetitza l'amplia informació disponible sobre la implementació de la Garantia Juvenil als diferents estats membres de la Unió Europea tenint en compte que cadascun d'ells va adaptar les mesures a aplicar a la seva realitat concreta (grup diana, tipus d'intervenció, etc). En primer lloc, s'identifiquen els següents sis aspectes claus de la implementació de la Garantia Juvenil: els recursos financers utilitzats, el paper de la Garantia Juvenil com a part de l'estratègia nacional, els reptes del mercat laboral de les persones joves, l'heterogeneïtat del col·lectiu NOEF, el disseny i la implementació de les mesures relacionades amb la Garantia Juvenil, i el paper dels aprenents com a part de les mesures de Garantia Juvenil. Els resultats obtinguts mostren que els recursos mobilitzats a través de la Iniciativa d'Ocupació Juvenil així com el Fons Social Europeu han estat claus per a poder executar aquestes polítiques, especialment en aquells països que es van veure afectats simultàniament per un augment a la taxa NOEF i una caiguda de l'activitat econòmica. També es conclou que la implementació de la Garantia Juvenil ha anat acompanyada de reformes a les estratègies d'ocupació juvenil que prolongaran els efectes positius derivats de la mateixa. També destaquen, però, que no tots els objectius que es perseguïen amb la Garantia Juvenil es van aconseguir. En concret, un dels àmbits amb resultats menys positius ha estat el de les pràctiques, sovint vinculades a la figura de l'aprenent, com a estratègia de transició des de l'escola cap al mercat de treball. Un segon aspecte que s'apunta a l'informe i que caldria millorar de cara al futur és la incapacitat d'alguns estats membres per a fer front a l'elevada heterogeneïtat del col·lectiu NOEF i, en concret, arribar a aquelles persones joves més allunyades del sistema educatiu i amb una major situació de vulnerabilitat.

Aquests resultats s'amplien a l'estudi “Implementation of the Youth Guarantee by the Public Employment Services: Success factors and key challenges”¹⁰ on s'analitza la implementació de la Garantia Juvenil en una selecció d'estats membres de la Unió Europea. En concret, els sis països analitzats són Àustria, Bulgària, Hongria, Lituània, Portugal i Suècia. A partir de l'anàlisi dels resultats d'aquests estudis de cas, s'identifiquen els factors que han determinat l'èxit de les intervencions, però també els

⁹ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=20906&langId=en>

¹⁰ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=20691&langId=en>

punts febles que no han fet possible assolir els objectius previstos i que permeten derivar algunes recomanacions de cara al futur.

Pel que fa als factors d'èxit, l'evidència obtinguda mostra com un ús extensiu de diferents canals d'informació (xarxes socials), així com la coordinació efectiva entre diferents administracions i altres associacions locals permeten tant una cobertura adequada de la població jove amb dificultats d'inserció com adoptar mesures de prevenció que faciliten una resposta ràpida i adequada a les necessitats detectades. Un paper proactiu dels centres educatius així com la utilització d'equips mòbils que actuen de manera molt local faciliten arribar a aquells joves amb dificultats a qui difícilment es podria contactar a través dels mitjans tradicionals. Utilitzar mètodes de perfilament de les persones joves també facilita tenir en compte la seva heterogeneïtat i oferir una resposta més ajustada a les seves necessitats. Hi ha, a més, un acord generalitzat en que intervencions que combinen formació amb inserció laboral tenen un major impacte pel que fa a la millora de l'ocupabilitat.

En referència als factors que han limitat l'assoliment dels objectius previstos, destaquen, entre d'altres, la manca d'una coordinació adequada entre els diferents agents implicats, la dificultat d'adaptar els procediments administratius a les necessitats reals així com la informació disponible sobre l'evolució del mercat de treball que permeti ajustar les expectatives dels demandants a la realitat del seu entorn i, per últim, la necessitat de millorar les relacions entre els serveis públics d'ocupació i les empreses.

Per tal de millorar en el disseny i implementació de les polítiques de Garantia Juvenil, es realitzen tot un seguit de recomanacions que es descriuen a continuació. En primer lloc, es proposa la creació d'un grup de treball que garanteixi una coordinació efectiva entre les diferents administracions assignant responsabilitats entre elles d'una manera transparent, clara i adequada a la capacitat de cadascuna d'elles. Aquest grup també ha d'actuar com a transmissor de la informació recopilada sobre les persones joves des de les diferents administracions i agents implicats, tot i que poden existir restriccions legals que dificultin aquesta actuació. Sembla clar, però, que com a mínim la informació sobre la matriculació i possible abandonament de què disposen des dels centres educatius

s'hauria de compartir amb els serveis públics d'ocupació que a la vegada haurien de tenir accés a les bases de dades de la seguretat social per a poder fer un seguiment de la vida laboral de les persones joves, anterior i posterior a la possible intervenció. En segon lloc, es reconeix que una estratègia basada en el principi d'igualtat (one size fits all) no sempre resulta la més adequada per a afrontar la problemàtica d'un col·lectiu tan heterogeni com el de les persones joves NOEF. Per exemple, cal considerar la possibilitat de poder oferir subsidis a algunes persones participants en clara situació de vulnerabilitat com ara despeses de transport per a aquelles que viuen en zones rurals més remotes o servei de cura de familiars en aquells casos en que sigui necessari per a garantir la participació d'aquestes persones joves. De fet, la possibilitat de poder introduir esquemes flexibles tant pel que fa a la naturalesa de la intervenció com a la seva durada s'han mostrat com a factors d'èxit per a aquests col·lectius. En tercer lloc, la cooperació amb agents locals és clau per a prevenir possibles situacions de risc per a les persones joves com ara la participació en activitats delictives. Per últim, és recomana avançar en la introducció precoç de mecanismes d'informació i assessorament a les escoles per tal de poder ajustar les expectatives de les persones joves i les seves decisions a l'evolució del mercat de treball.

5. Procés de participació intern i extern: valoració i propostes de futur

Per tal d'obtenir més detalls sobre la implementació de les mesures del programa de garantia juvenil i sobre les línies futures del programa s'ha realitzat un procés participatiu organitzat al voltant de cinc dinàmiques de grup coordinades des del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya:

- 11/1/19 Entitats col·laboradores (Tarragona)
- 15/1/19 Entitats col·laboradores (Barcelona)
- 24/1/19 Grup de treball interdepartamental
- 14/3/19 DG Joventut – representants col·lectius joves)
- 30/5/19 Responsables Garantia Juvenil SOC

A continuació es resumeixen les principals conclusions d'aquests grups de treball en relació a les polítiques d'ocupació de les persones joves.

En general, la valoració sobre la garantia juvenil dels participants a les diferents dinàmiques de grup és positiva. Es considera que s'han dut a terme mesures que han donat una resposta ràpida a les necessitats específiques de les persones joves en territoris concrets. Ara bé, també es considera que el fet que els programes tinguin majoritàriament un caràcter anual limita els seus efectes positius (per exemple, es proposa que la xarxa d'ocupació juvenil tingui una estructura més estable). També s'apunta que el fet de comptar amb recursos europeus ha estat positiu, però alhora ha establert unes certes limitacions que van ser força rellevants al principi del període analitzat. A nivell general, també s'assenyala la necessitat de tenir accés als resultats de les avaluacions realitzades i que aquestes avaluacions no siguin únicament de tipus quantitatiu ni únicament referides a indicadors tradicionals basats en l'ocupació o en el retorn al sistema educatiu. Altres dimensions qualitatives més relacionades amb el benestar i la salut de les persones joves així com el seu nivell d'autonomia personal haurien de començar a formar part dels objectius de les polítiques. També es considera

que els indicadors d'inserció laboral haurien de posar molt més èmfasi en la qualitat de l'ocupació tant en termes d'estabilitat temporal com pel que fa al salari obtingut.

A les dinàmiques de grup amb major participació de representants de diferents administracions es reforça la idea que cal disposar d'eines que garanteixen una major coordinació tant pel que fa al disseny i implementació de les polítiques a realitzar com pel que fa a disposar de sistemes de prevenció i detecció precoç basats en la informació disponible pels diferents serveis implicats: educatiu, social, sanitari, judicial, etc. Aquesta coordinació és especialment necessària en l'àmbit més proper a les persones joves i requereix d'un personal amb formació específica que actualment no és freqüent. En aquest sentit, es planteja que les associacions esportives poden jugar un paper vertebrador important tant des de la perspectiva motivacional com integradora. Cal fomentar espais de trobada entre diferents col·lectius de persones joves com a fórmula també per a reduir l'estigma de les més desfavorides.

Pel que fa als col·lectius de persones joves objecte de la política, s'apunta la necessitat de tenir en compte la seva heterogeneïtat i recollir de manera adequada els nous col·lectius que puguin aparèixer però intentant reduir l'estigma associat a la participació en determinats programes. En aquest sentit, algunes accions transversals com, per exemple, les que promouen la perspectiva de gènere no han tingut prou rellevància durant el període considerat.

En relació a les diferents mesures i, començant per les accions d'orientació i intermediació, hi ha un acord en el feina realitzada per la xarxa d'impulsors/referents. Es considera que aquest programa és en bona part responsable de l'elevada taxa de cobertura i es proposa mantenir-lo i ampliar-lo per a poder garantir un accés adequat a tot el territori (especialment a zones rurals) i a tots els col·lectius. Es proposa que caldria adoptar estratègies similars a nivell empresarial, és a dir dur a terme accions orientades als potencials ocupadors per tal de donar a conèixer tots els recursos i serveis que se'ls hi pot oferir des dels Serveis Públics d'Ocupació de Catalunya i fer-los participants de les polítiques adreçades a les persones joves. Aquestes accions haurien de coordinar-se amb les realitzades per les associacions empresarials i per altres administracions a nivell

comarcal o local per tal que formessin part de les estratègies de responsabilitat social corporativa de les empreses catalanes. S'hauria de donar una major flexibilitat al territori i a les entitats col·laboradores per a poder dissenyar estratègies que fossin adequades pel context demogràfic, econòmic i social on s'han d'aplicar les polítiques.

D'acord amb diferents intervencions recollides durant les dinàmiques de grup, les pràctiques en empreses són un factor motivacional important tot i que aconseguir coordinar adequadament les accions formatives dins l'empresa amb les altres accions d'acompanyament i assessorament i els interessos de les pròpies persones joves sempre és complicat. No hi ha acord, però, sobre el paper de les pràctiques com a element d'inserció laboral per a les persones joves. S'esmenta que les pràctiques serveixen per guanyar experiència al món laboral però que hi ha el perill que poden tenir un efecte negatiu sobre la creació de nous llocs de treball estructurals. També es posa de manifest que hi ha una elevada incertesa sobre el futur de les pràctiques tenint en compte les recents reformes legislatives que afecten a les cotitzacions al sistema de la seguretat social. En síntesi, tot i que la realització de pràctiques permet que els joves complementin la seva formació i acumulin experiència laboral, és necessari comptar amb un elevat grau d'implicació del teixit empresarial i social per tal que sigui un mecanisme realment efectiu en aquest context. El fet que els empresaris puguin utilitzar les pràctiques com una alternativa de baix cost i que hi pugui haver una renovació successiva de les pràctiques sense una contractació permanent redueixen el seu atractiu i requereixen de l'adopció d'un marc legal adequat i mecanismes de control addicionals que garanteixin que no es fa un ús inadequat de les pràctiques així com de mesures de seguiment que permetin garantir la seva qualitat.

Els participants a les diferents dinàmiques de grup també valoren positivament les noves mesures relacionades amb la mobilitat de les persones joves tot i que proposen una major integració i aprofitament dels recursos que aporta la xarxa EURES. Es tracta d'experiències clarament motivadores per a les persones joves de major qualificació i especialment útil per a superar barreres lingüístiques. Consideren, però, que cal posar més esforços en millorar l'atenció a les mobilitats de retorn ja que permeten

reincorporar al sistema productiu talent jove que ha millorat les seves capacitats després d'una etapa a l'estranger.

Un aspecte a millorar és la percepció que tenen les persones joves sobre l'eficàcia de les diferents mesures que formen part dels programes de Garantia Juvenil. Cal aprofundir, per tant, en les estratègies de comunicació i difusió dels resultats de les polítiques a través dels mitjans que siguin més adequats per les persones joves, però també oferir una atenció molt més especialitzada i individualitzada que no depengui exclusivament del moment en que es troben obertes les diferents convocatòries. Els serveis d'atenció i orientació de primer nivell haurien de poder jugar aquest paper en cas que sigui necessari.

En aquest sentit, cal conèixer quines són les expectatives de les persones joves i ser capaços d'adequar aquestes expectatives a la realitat i comunicar molt bé les virtuts dels itineraris que se'ls ofereixen. En molts casos, la única motivació de les persones joves és trobar una feina però no disposen de les competències adequades per aconseguir-ho. Ser capaços de comunicar adequadament aquesta realitat i explicar que la seva participació en activitats formatives és un pas previ per a la seva ocupabilitat no sempre és fàcil. Especialment quan hi ha altres problemes de fons de tipus econòmic que, ara per ara, no es poden atendre adequadament amb les prestacions existents actualment. En tot cas, es destaca positivament que en alguns casos s'ha pogut atendre aquesta necessitat com ara les despeses de transport per a participar en activitats formatives. Es considera també molt rellevant fer actuacions a nivell de les unitats familiars i no únicament de les persones joves.

Un col·lectiu afectat especialment per aquests desajustos en les expectatives és el de les persones joves que viatgen soles pels quals poder obtenir una feina és un pas clau de cara a millorar la seva situació i, de fet, l'objectiu principal de, tot i que la problemàtica també s'accentua en el moment en què passen a ser majors d'edat.

6. Síntesi i recomanacions de cara a la revisió de les bases per a l'estratègia d'ocupació juvenil a Catalunya 2014-2020

A partir de l'anàlisi realitzada, la revisió de les bases per a l'estratègia d'ocupació juvenil a Catalunya 2014-2020 s'hauria d'organitzar al voltant següents punts:

L'aprenentatge al llarg de la vida davant un mercat de treball contínuament canviant

- Tal i com s'assenyala a l'informe "Study on the Youth Guarantee in light of changes in the world of work",¹¹ l'impacte del canvi tecnològic sobre els mercats de treball a través de la digitalització i automatització de determinades tasques apunten cap a una menor estabilitat de l'ocupació, un major nombre de transicions entre episodis d'ocupació i atur així com l'aparició de noves formes d'ocupació que afectaran de manera especialment intensa als treballadors més joves. També hi haurà una importància creixent dels desajustos en competències tant pel que fa a les competències bàsiques entre les persones joves menys qualificades com pel que fa a les competències pràctiques per a persones joves amb qualificacions mitjanes. També es preveu una demanda insuficient per part de les empreses de persones joves amb elevades qualificacions en l'àmbit de la ciència i la tecnologia, derivada en part de la incertesa sobre els requeriments competencials futurs. No cal oblidar, però, que existiran tot un seguit de llocs de treball disponibles en sectors i ocupacions més tradicionals lligats a la demanda per reposició.
- La principal resposta a aquests reptes passa per augmentar i millorar la capacitat d'adquirir noves competències al llarg de la vida a través d'un sistema educatiu flexible i adaptable a la nova realitat. Per tant, les polítiques orientades a les persones joves han d'intentar evitar un abandonament prematur del sistema educatiu i, en cas que aquest es produeixi, s'han de buscar les fórmules

---

¹¹ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=20907&langId=en>

adequades per a que es produeixi un retorn al sistema educatiu. Cal també combinar formació i treball d'una manera flexible, especialment per aquelles persones joves amb nivells formatius més baixos i centrar els esforços en l'àmbit de l'emprenedoria i l'autoocupació en aquells col·lectius amb majors nivells de qualificació. Cal repensar també els indicadors de seguiment dels resultats de les polítiques incorporant noves dimensions com ara el "nivell d'autonomia personal".

Cal que les polítiques orientades a les persones joves reconeixin la seva diversitat i siguin suficientment flexibles com per poder fer front a les noves realitats alhora que garanteixin la perspectiva de gènere i la igualtat d'oportunitats.

- Les mesures adreçades a les persones joves han de tenir en compte la seva heterogeneïtat i recollir de manera adequada els nous col·lectius a la vegada que han d'intentar reduir l'estigma associat a la participació en determinats programes. Per aquest motiu, sembla més adequat introduir elements d'orientació i atenció individualitzada dins els programes que no pas orientar-los des de l'inici a col·lectius molt específics. L'elevada dispersió de grups objectiu dificulta també la delimitació dels col·lectius i una resposta adequada des de les administracions.
- Un col·lectiu especialment rellevant en aquest context tant en termes quantitatius com qualitatius per les diferents barreres a les que s'enfronten és el de les persones joves que viatgen soles, per les quals es requeriria una diagnosi específica de les seves necessitats així com un pla d'actuació coordinat entre les diferents administracions tenint en compte com els hi afecta la divisió competencial existent en l'actualitat.
- També es veu amb preocupació l'augment de situacions de drogodependències combinades amb una major prevalença de malalties relacionades amb la salut mental entre les persones joves que requereixen una aproximació integral des de diferents àmbits i no només des de la perspectiva de la formació i el treball.

En tots els casos, cal tractar els aspectes emocionals i motivacionals al costat dels pròpiament formatius i ocupacionals.

Cal identificar els nous reptes del mercat de treball per les persones joves i fer front a la polarització i a les relacions laborals atípiques que afecten la qualitat de l'ocupació i dificulten establir un projecte de vida a llarg termini

- Davant un mercat de treball contínuament canviant, és imprescindible millorar els sistemes d'orientació i d'informació sobre el mercat de treball així com els mecanismes d'intermediació. És important millorar la cooperació entre el sistema educatiu i els serveis de prospecció laboral per tal de poder realitzar una detecció precoç de noves oportunitats però també d'ajustar les expectatives de les persones joves a les realitats del mercat de treball.
- Els programes d'inserció laboral han de ser continuats (itineraris) i han d'incorporar experiència laboral i moments formatius, de manera integrada i no necessàriament seqüencial per tal de poder acostar els nivells formatius de les persones joves a les demandes del món laboral. També han de poder ser flexibles permetent l'alternança entre períodes breus d'ocupació (que permeten acumular experiència) amb la participació al programa.
- Cal treballar de manera conjunta amb el teixit productiu (local) per tal d'identificar aquelles estratègies que permetin generar dinàmiques positives que facin possible augmentar la major presència de les persones joves en llocs de treball estables i de qualitat que els hi permetin afrontar les seves decisions vitals de manera adequada.

Cal adoptar un enfocament orientat a la persona jove i al seu entorn a través d'actuacions integrals i d'una major concertació territorial

- Algunes persones joves (amb baixa qualificació, amb discapacitats, problemes de salut o situacions familiars complexes) no només s'enfronten a barreres pel que fa a la possibilitat de trobar una ocupació o de retornar al sistema educatiu, sinó que necessiten una aproximació integral des de varies perspectives orientades a

millorar la seva motivació i confiança en ells mateixos. Sovint, s'enfronten a dificultats personals (com ara problemes d'habitatge o responsabilitats familiars amb fills o germans a càrrec) que requereixen una solució prèvia abans de poder millorar la seva ocupabilitat o ajudar-los a trobar feina. Cal disposar d'eines que permetin dotar-los d'estabilitat financera per tal d'afavorir la seva participació en polítiques d'activació i millorar els resultats de les accions d'orientació, assessorament i formació en què puguin participar.

- Cal integrar també a les famílies i altres xarxes de suport en les polítiques d'acompanyament de les persones joves. Fer partícips a les persones joves en el disseny dels seus itineraris es tradueix en una major efectivitat de les polítiques actives.
- També és necessari que els possibles ocupadors tinguin una actitud oberta i col·laborin activament amb els serveis d'ocupació per tal d'ajudar a que les primeres experiències laborals d'aquestes persones joves puguin servir per a millorar la seva situació a mig i llarg termini.
- Cal disposar d'eines que garanteixen una major coordinació tant pel que fa al disseny i implementació de les polítiques a realitzar com pel que fa a disposar de sistemes de prevenció i detecció precoç basats en la informació disponible pels diferents serveis implicats: educatiu, social, sanitari, judicial, etc. Aquesta coordinació és especialment necessària en l'àmbit més proper a les persones joves i requereix d'un major volum de recursos i d'una major estabilitat i formació pluridisciplinar del personal que ha de donar servei a aquestes persones joves. Cal aprofitar les sinergies generades en els diferents programes que ja han adoptat aquesta perspectiva i ampliar-ho a la resta d'iniciatives d'actuació tot i establint eines de suport mutu.
- Aquesta cooperació també s'ha de donar entre els diferents nivells d'administració per tal de facilitar l'accés als programes (relaxant les restriccions imposades a nivell europeu) o el retorn al sistema educatiu (millorant l'accés al

sistema de beques estatals i/o oferint matricules gratuïtes per a col·lectius molt específics).

Cal repensar les polítiques d'ocupació, millorar la qualitat de les dades i l'intercanvi d'informació per tal de poder dissenyar i executar polítiques basades en l'evidència

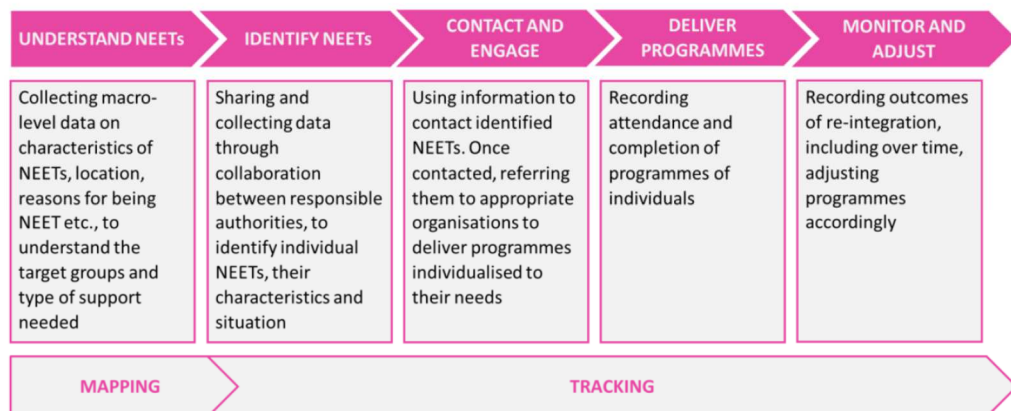
- Cal repensar els programes per a dotar-los de major estabilitat tant en termes de recursos com pel que fa a la possibilitat de que tinguin una durada plurianual. Han de ser una aposta més enllà de les disponibilitats pressupostàries.
- Cal aprofundir en les estratègies orientades a millorar el coneixement sobre els joves tal i com s'assenyala a l'informe "Youth Guarantee Mutual Learning Seminar on Tracking and mapping young people not in education, employment or training (NEETs)".¹² En concret, el mapeig permet disposar d'informació actualitzada sobre les característiques del col·lectiu NOEF (on son, qui son, quines són les seves característiques i les seves necessitats) i, per tant, planificar adequadament les àrees geogràfiques sobre les que cal centrar els esforços, els grups específics que requereixen una major atenció i quin tipus de mesures serien les més adequades per a millorar la seva situació.
- Cal superar la pèrdua de confiança en les institucions públiques que tenen bona part de les persones joves NOEF. Algunes experiències han mostrat que una bona manera de superar aquest inconvenient és oferir un servei de finestreta única pels joves, però a més que hi hagi un únic interlocutor permanent amb la persona jove al llarg del seu itinerari. Els programes de mentoria entre iguals (peer-to-peer) també s'han mostrat efectius des d'aquesta perspectiva.
- El seguiment pren com a punt de partida la informació sobre els participants a aquestes accions per tal de mantenir-la actualitzada gràcies a la cooperació de les diferents organitzacions que disposen d'aquestes dades. Establir els protocols

---

¹² <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=20403&langId=en>

per intercanviar i compartir la informació no és una tasca senzilla donat que sovint les dades es recullen a nivell local i, per tant, caldrà dedicar esforços a garantir la interoperabilitat dels diferents sistemes d'informació, però també a delimitar quina informació concreta s'ha d'incorporar a aquesta sistema i quina no, tot i respectant la legislació sobre privacitat i cessió de dades i demanant l'autorització al participant quan sigui necessari. Un dels principals reptes des d'aquesta perspectiva és disposar d'un identificador únic per a cada individu dins els diferents registres que permeti la traçabilitat de la informació entre administracions (educació, sanitat, serveis socials, ocupació, etc.) però també al llarg del temps, així com disposar d'eines adequades per al tractament d'un volum molt elevat d'informació (dades massives).

Font: Youth Guarantee Mutual Learning Seminar on Tracking and mapping young people not in education, employment or training (NEETs).

- Les avaluacions realitzades han de servir per a incorporar l'aprenentatge aconseguit dins la base de coneixement del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya, especialment pel que fa a aquells programes innovadors. Cal adoptar una estratègia d'innovació que prengui força a mesura que es gestionen els resultats, s'acumulen les evidències i s'obté un millor coneixement sobre què funciona i perquè. Les avaluacions han de superar també els tradicionals indicadors basats en resultats quantitatius i tenir en compte altres dimensions qualitatives així com noves dimensions que superin les tradicionals basades en la inserció laboral i/o el retorn al sistema educatiu.